

Centrum Internationale
Kinderontvoering

116000
VOOR OUDERS VAN VERMISTE KINDEREN

Jaarverslag 2013

Centrum
Internationale
Kinderontvoering

Voorwoord

Internationale kinderontvoering is voor de kinderen en voor de achterblijvende ouders een traumatische gebeurtenis, die langdurig schade kan berokkenen. Maar ook de ontvoerende ouder heeft - meestal achteraf – nog al eens spijt van het gebeuren en wordt met de negatieve consequenties van de kinderontvoering geconfronteerd, zoals strafvervolgning, wantrouwen, verbreking van de band met de andere ouder als het kind weer is teruggeleid enz.). Het is daarom zaak dat (internationale) kinderontvoering voorkomen wordt en als het eenmaal heeft plaats gevonden zo spoedig mogelijk wordt teruggedraaid. Het Centrum IKO heeft inmiddels de nodige ervaring opgedaan met zowel de preventie als het herstel van de oorspronkelijke opvoedsituatie of het treffen van een nieuwe opvoedsituatie in goed overleg met de betrokken ouders en de betrokken instanties. Dat gebeurt veelal in het kader van cross border mediation, maar ook langs andere wegen. In dit jaarverslag wordt uitgebreid melding gemaakt van de diverse mogelijkheden die (de medewerkers van) het Centrum IKO ten dienste staan om de ouders te helpen om samen tot een oplossing te komen. Daarbij wordt door het Centrum IKO dankbaar gebruik gemaakt van de deskundig getrainde IKO-advocaten en andere hulpverleners. Naast internationale kinderontvoering houden de medewerkers van het Centrum IKO zich ook bezig met vermissing van kinderen, hetgeen zo mogelijk nog een meer traumatische ervaring is voor ouders dan een internationale kinderontvoering. Immers, bij vermissing van een kind ontstaat grote onzekerheid over wat er met het kind is gebeurd, waar het verblijft of het nog in leven is, enz. De bij het Centrum IKO ondergebrachte 116000 Hulplijn en de goede contacten met Missing Children Europe hebben voor achterblijvende ouders en voor de weggelopen kinderen reeds het nodige goeds gebracht. In sommige gevallen lukt het echter niet om het vermiste kind te traceren en moeten achterblijvende ouders en hun gezinnen ondersteund worden om met dit verlies om te gaan. Ook daarbij biedende medewerkers van Centrum IKO en aangesloten deskundigen de nodige hulp en begeleiding.

Het Jaarverslag 2013 biedt weer veel boeiende informatie over het toenemend aantal internationale kinderontvoeringen en over meldingen van vermiste kinderen. Uit dit Jaarverslag blijkt dat de medewerkers en de directeur van het Centrum IKO weer veel goed werk verricht hebben en dat dit werk alleen maar toeneemt. Het Centrum IKO is volledig afhankelijk van subsidies. Wij zijn het ministerie van Veiligheid en Justitie en andere subsidieverstrekkingen daarom zeer dankbaar voor hun financiële - en daarmee ook morele steun. Het gaat immers om kinderen die kwetsbaar zijn en die – wat er ook tussen de ouders en in het gezin is voorgevallen - recht hebben op hulp en begeleiding en waarbij hun belangen zo goed mogelijk in beeld worden gebracht

Ik hoop dat dit Jaarverslag u – naast de nodige informatie – ook veel leesplezier verschaft en u beter op de hoogte bent van wat het Centrum IKO het afgelopen jaar allemaal heeft gedaan. Voor wat betreft de komende activiteiten in 2014 wijs ik u graag op het Congres voor IKO advocaten in Europa-LEPCA (Lawyers in Europe on Parental Child Abduction), dat van 7 tot 10 mei 2014 door het Centrum IKO wordt georganiseerd voor Europese familierecht advocaten gespecialiseerd in IKO zaken. Daarnaast zal in de zomer van 2014 afscheid worden genomen van het boegbeeld van Centrum IKO, want de directeur, Els Prins, zal na vele jaren inzet haar werkzaamheden voor het Centrum beëindigen. Aan de opvolging van haar wordt inmiddels hard gewerkt.

Prof.mr. Paul Vlaardingebroek, Voorzitter Raad van Toezicht

Jaarverslag 2013

Centrum Internationale Kinderontvoering

Inhoudsopgave

Voorwoord	5
1. Inleiding	9
2. De organisatie	13
3. De activiteiten en individuele dienstverlening aan ouders en professionals.	17
4. De 116000 Hulplijn voor achterblijvers van vermiste kinderen in de leeftijd van 0 tot 80	31
5. Mediacontacten en publicaties	35
6. Het Mediation Bureau	39
Bijlagen: overzicht cijfers 2012	45

1. Inleiding

Dagelijks overschrijden in de wereld miljarden mensen een grens, door de lucht, ter zee of op het land. Een groot deel van deze mensen reist met kinderen. Dat kan zijn voor een vakantie of een tijdelijk verblijf maar ook om een ander leven elders op te bouwen.

Mensen worden verliefd en zijn bereid hun land op te geven voor dat van de partner. Wordt uit die relatie kinderen geboren, dan is het goed dat ouders beseffen dat op dat moment de keuze om te vertrekken met de kinderen zonder medeweten of toestemming van de andere ouder niet vanzelfsprekend is. In 1990 is Nederland toegetreden tot het Haags Kinderontvoeringsverdrag (HKOV). Een internationaal privaatrechtelijk verdrag dat regels heeft opgesteld rond het meenemen van kinderen door een van de ouders. Deze regels lijken eenvoudig maar zijn dat in de praktijk niet. Ruim 80 landen hebben inmiddels het Kinderontvoeringsverdrag geratificeerd. Momenteel zijn veel nieuwe landen toegetreden tot het HKOV. De Europees commissie heeft deze landen tot op heden nog niet geaccepteerd. Nederland wacht op de acceptatie door Europa om het verdrag met deze landen te kunnen ratificeren. Toch zijn er nog veel landen die om hun moverende redenen niet toetreden tot het verdrag. Deze landen, de zgn. Niet Verdragslanden, hebben het HKOV niet erkend.

De basisregel van het HKOV is, dat een kind waar beide ouders het gezag over uitoefenen, niet zonder toestemming van beide ouders in een ander land kan gaan wonen. Scheiden ouders dan worden alle afspraken die met de scheiding te maken hebben door een rechter over het algemeen vastgesteld in het land waar de kinderen op dat moment wonen. Het is belangrijk dat eerst wordt bepaald waar en bij welke ouder de kinderen gaan wonen is en hoe de omgang met de andere ouder geregeld wordt. Vertrekt een ouder met de kinderen zonder dat er over de wijziging van de woonplaats of de omgang tussen ouders afspraken zijn gemaakt, dan kan de achtergebleven ouder een teruggeleidingsverzoek indienen bij de Centrale autoriteit (CA) in Nederland of in het land waar het kind mee naar toe is genomen. Wanneer een ouder het eenhoofdig gezag heeft dan mag die ouder wel zelfstandig bepalen waar hij of zij gaat wonen en is het geen kindervervoering. Wel kan de achtergebleven ouder een verzoek indienen om een omgangsregeling met de kinderen te treffen.

Veel ouders die naar een ander land verhuizen

zijn niet op de hoogte van deze internationale afspraken en krijgen, wanneer hun (ex)partner een 'terug geleiding verzoek' indient bij een Centrale Autoriteit, een brief op de mat met het dringende verzoek vrijwillig terug te keren.

Het is dus van het grootste belang dat er een centraal punt is waar mensen vakkundige informatie krijgen over de werkwijze en de toepassingen van internationale afspraken, daaraan gerelateerde Europese regels en het nationale familierecht.

Het komt regelmatig voor dat ouders geen strijd met elkaar willen voeren maar in het belang van hun kinderen naar andere oplossingen willen zoeken en daar met iemand over willen praten. De invloed van mensen rondom ouders kan heel bepalend zijn voor het kiezen voor een oplossingsrichting. De raad van deze mensen is vaak goed bedoeld maar ondeskundig, met alle gevolgen van dien.

Het is dan ook een wijs besluit geweest van de Tweede Kamer om in 2005 de minister van Justitie te vragen een Centrum Internationale Kinderontvoering (Centrum IKO) op te richten waar juristen, met expertise op het gebied van internationaal privaatrecht, nationaal familierecht en de Europese verordeningen Brussel II bis ouders, kinderen, familieleden en professionals die met een kindervervoering door een ouder te maken krijgen, informeren, adviseren en begeleiden. Het Centrum IKO had in 2013 negen mensen in dienst waarvan vijf juristen. Daarnaast werken negen regiomedewerkers belangeloos mee. Zij bieden mentale en praktische ondersteuning aan ouders.

Dit jaarverslag schetst een beeld van de activiteiten die door het Centrum IKO in 2013 zijn uitgevoerd. Dat zijn ondermeer de individuele dienstverlening aan burgers, de opzet van projecten, het vergroten van kennis bij professionals en het in kaart brengen van knelpunten.

Het streven is om de individuele hulp in zaken waar sprake is van een internationale kindervervoering te professionaliseren, met als doel om voor ouders en kinderen de emotionele tijd na een scheiding te helpen verlichten.

Dat kan bijvoorbeeld door het inschakelen van een goede hulpverlener, een advocaat of cross border mediator, maar ook door samen te werken een breed spectrum van professionals die met een kindervervoering te maken kunnen krijgen. Dat kan zijn de Marechaussee, de Nationale Politie, Jeugdzorg en advocaten. De afgelopen vijf jaar is dankzij de samenwerking met het ministerie van

Veiligheid en Justitie (VenJ) en de ketenpartners veel verbeterd. Toch is er nog veel te doen, vooral op het gebied van preventie en de nazorg. Hierna wordt een beeld geschetst van de veranderingen die sinds de oprichting van het Centrum IKO zijn doorgevoerd en een opsomming gegeven van verbeterpunten die het Centrum IKO in 2013 bij de overheid en de politiek onder de aandacht heeft gebracht.

Het Centrum IKO heeft sinds haar oprichting gepleit voor een toegankelijke, snelle en kwalitatief hoogstaande dienstverlening aan ouders en professionals die met een internationale (ouderlijke) kindervervoering te maken krijgen. Om dat te bewerkstelligen is regelmatig overleg met vertegenwoordigers van de betrokken instanties. Dat zijn de Centrale autoriteit van het ministerie van Veiligheid en Justitie (V en J), het bureau Liaisonrechters van de Rechtbank Den Haag, de Nationale Politie, het Openbaar Ministerie, De Marechaussee, de vereniging van IKO advocaten, het ministerie van Buitenlandse Zaken, De Raad voor Rechtsbijstand en de bureaus Jeugdzorg. Het ministerie van V en J faciliteerde het proces. Dit heeft geresulteerd in een geheel nieuwe Uitvoeringswet kindervervoering. De wet is na goedkeuring door de Tweede en Eerste Kamer op 1 januari 2012 van kracht geworden. Wat is er sindsdien veranderd?

1. De rechtspraak is geconcentreerd bij de rechtbank Den Haag. Een regierechter praat met de ouders en advocaten en biedt crossborder mediation aan. Komen de ouders er samen niet uit dan wordt de zaak door de rechters in de meervoudige kamer in behandeling genomen. Daarna is alleen beroep mogelijk. Cassatie kan alleen in belang der wet. Deze nieuwe werkwijze verkort de procedure aanzienlijk.
2. De hele terugleidingsprocedure wordt binnen 18 weken afgehandeld. Snelle besluitvorming is belangrijk om op een zo'n kort mogelijke termijn duidelijkheid te scheppen over de verblijfplaats van het kind.
3. Het Mediation Bureau van het Centrum IKO biedt ouders de mogelijkheid om met elkaar te praten over oplossingen van het geschil onder leiding van specialistische cross border mediators in Internationale Kinderontvoering (IKO) zaken gericht op het vaststellen van de verblijfplaats van de kinderen en de omgang.
4. De rechtsgelijkheid is meer in balans. De

ouders worden ieder door een IKO advocaat vertegenwoordigd tijdens de terugleidingsprocedure. Voorheen werd de achtergebleven ouder in de rechtbank bijgestaan door een proces-vertegenwoordiger van de Centrale autoriteit.

5. De Centrale autoriteit van het ministerie van VenJ bepaalt of er sprake is van een IKO, biedt ondersteunende faciliteiten aan ouders en werkt samen met de Centrale autoriteiten in alle verdragslanden.
6. Het ketenpartneroverleg waar het Centrum IKO deel van uitmaakt heeft veel procedures verbeterd zoals het opstellen van een balie kaart voor de politie en de richtlijnen rond een geforceerde terugleidingsprocedure. Deze zijn gepubliceerd op de website van het Centrum IKO (www.kinderontvoering.org).

Inventarisatie maatregelen in het kader van preventie

Jaarlijks wordt een inventarisatie gemaakt van de knelpunten die ouders en professionals onderkennen tijdens het doorlopen van een kindervervoeringsprocedure of het voorkomen ervan. De klachten worden onderzocht en beschreven. Eens per jaar wordt verslag gedaan aan de staatssecretaris van het ministerie van VenJ en Tweede Kamerleden met als doel beperkingen in de uitvoeringspraktijk weg te nemen.

Sinds 2007 hebben de juristen 2.800 kindervervoeringszaken behandeld, 25.000 contacten geregistreerd en enkele honderdduizenden website bezoekers genoteerd. Na inventarisatie van de zaken zijn een aantal gelijksoortige knelpunten geïdentificeerd die belemmerend werken. Er wordt steeds meer aandacht besteed aan het voorkomen van een kindervervoering. Preventie is essentieel. Dat kan door het bieden van goede voorlichting maar ook door het invoeren van meer preventie-maatregelen. In 2013 heeft het Centrum IKO naar aanleiding van de inventarisatie van de geregistreerde zaken de volgende aanbevelingen in het kader van preventie voorgelegd:

Maatregel 1.

Zorg voor een gezagsregister waar de Marechaussee 24 uur per dag toegang toe heeft. Zo kan aan de grens direct duidelijk worden of een alleenreizende ouder met een kind, geen gezag, volledig gezag of gedeeld gezag heeft over het kind en met toestemming van de andere gezaghebbende ouder uitreist. (zie formulieren www.kinderontvoering.org).

De gezagsregistratie in Nederland

In Nederland kennen wij een verschil tussen juridisch ouderschap en gezag. Wanneer iemand juridisch ouder is en een kind erkend heeft, is deze vader of moeder wettelijk gezien de ouder en ontstaat er een familieband met recht op omgang, informatie en consultatie. Het juridisch ouderschap brengt echter geen zeggenschap, oftewel gezag, over het kind met zich mee. Voor zeggenschap over een kind is het nodig dat de ouder gezag heeft. Wanneer een ouder gezag heeft mag deze beslissen over belangrijke dingen die het kind aangaan. Denk hierbij aan medisch behandeling, maar ook het aanvragen van een paspoort of het verhuizen van een kind naar het buitenland.

In Nederland heeft de vrouw die het kind krijgt van rechtswege gezag over haar kind. Of de vader juridisch ouder is en of hij gezag heeft hangt af van de situatie. Wanneer ouders gehuwd zijn (of een geregistreerd partnerschap hebben) en wordt het kind binnen het huwelijk geboren, dan is vader van rechtswege juridisch ouder en heeft vader van rechtswege gezag. Is er géén huwelijk, dan is de vader juridisch gezien officieel nog geen vader en heeft hij geen gezag, tenzij dit apart geregeld wordt. Ouders kunnen zowel voor als na de geboorte het juridisch ouderschap, de erkenning van het kind door de vader bij de gemeente regelen. Zijn ouders niet getrouwd dan kan vader het gezag pas regelen na de geboorte. Hiertoe kunnen ouders samen een verzoek bij de rechtbank indienen of de vader kan de rechter verzoeken om hem met het gezag te belasten. Wanneer de vader na verzoek dit gezag krijgt, wordt dit aangekend in het gezagsregister. Alle rechtbanken zijn aangesloten bij het landelijk centraal gezagsregister.

In het landelijk centraal gezagsregister staan alle registraties, waar een rechter een uitspraak heeft gedaan rond het gezag, vermeld. Hieronder valt de registratie wanneer een niet gehuwde vader gezag verkrijgt, maar ook wanneer iemand ontzet is uit het gezag. Wanneer een ouder van rechtswege gezag heeft verkregen staat dit niet vermeld in het Centraal gezagsregister. In die zin is het raadplegen van het register onvoldoende om vast te stellen of een ouder gezag heeft. Om te bepalen of een vader gezag heeft kan men, wanneer het niet vermeld staat in het gezagsregister, nagaan of het kind tijdens een huwelijk is geboren. In dat geval

heeft de vader ook gezag. Om na te gaan of en wanneer de ouders gehuwd zijn, dient men te kijken in de Basisregistratie Persoonsgegevens en reisdocumenten (BPR) van de gemeente. Bij veel vaders is onbekend dat ze, als ze hun kind erkend hebben, geen zeggenschap over hun kind hebben en dus ook geen zeggenschap over de woonplaats van het kind. Dit houdt in dat zij geen terugleidingsverzoek kunnen indienen wanneer moeder met de kinderen naar het buitenland is vertrokken. Samenwonende vaders zijn hiervan vaak niet op de hoogte. In een groot deel van de Europese landen heeft de juridische vader automatisch zeggenschap over de woonplaats, ook als ouders niet getrouwd zijn. Het Centrum IKO vraagt aandacht voor de gezagsituatie van beide ouders met het oog op het feit dat na een scheiding afspraken worden vastgelegd in een ouderschapsplan dat uitgaat van gelijke rechten en plichten van vaders en moeders. Een ouder die het eenhoofdig gezag heeft is de enige die bevoegd is om de woonplaats van een kind te wijzigen. Een ouder met gezamenlijk gezag of geen gezag mag dat niet.

Het Centrum IKO pleit voor één gezagsregistratie, 24 uur bereikbaar, waar het gezag over kinderen staat vermeld. Eén centrale gezagsregistratie maakt het eenvoudiger om snel te kunnen beoordelen wie het gezag heeft over de kinderen.

Dat vergemakkelijkt de grenscontrole van alleen reizende ouders met kinderen en de aanhouding van een ouder op het moment dat de ouder voorbereidende handelingen treft om met de kinderen te vertrekken.

Maatregel 2.

Meer aandacht voor het uitschrijven van familieleden uit de basisregistratie persoonsgegevens en reisdocumenten (BPR) van de gemeente door één lid van die familie. Dat geldt ook voor het uitschrijven van een kind van school. Ook in deze situaties is van belang dat de ouder die een kind uitschrijft kan aantonen dat er sprake is van eenhoofdig gezag. Als dat niet het geval is, is de toestemming van de andere ouder noodzakelijk.

Uit de praktijk blijkt dat één ouder, kinderen kan uitschrijven bij de BPR zonder medeweten van de (ex) partner. De achtergebleven gezaghebbende ouder vraagt zich af hoe dat kan.

Een ouder kan aangehouden worden wanneer er duidelijk sprake is van voorbereidende handelingen om de kinderen te ontvoeren. Een van de voorbereidende handelingen voorafgaande aan de meenamen van kinderen naar het buitenland, kan zijn het uitschrijven van kinderen bij de gemeente of bij een school. Het afgelopen jaar zijn niet alleen kinderen, maar ook hele gezinnen door één ouder uitgeschreven terwijl de rest van het gezin hiervan niet op de hoogte was. Vervolgens wendt deze ouder een vakantie voor, maar aangekomen in het andere land worden kinderen en andere gezinsleden geconfronteerd met het feit dat zij niet terugkeren. Wij spreken dan van een gijzeling. Ook meisjes die zonder hun medeweten uitgehuwelijkt worden vallen hier onder. Opmerkelijk is dat beide ouders wel toestemming moeten geven wanneer een kind wordt ingeschreven. Dit heeft het gevolg dat wanneer een kind terugkeert na een lange teruggeleidingsprocedure de achtergebleven ouder het kind niet in de basis administratie kan inschrijven zonder de toestemming van de ouder die het kind had ontvoerd.

Maatregel 3.

Een bij de politie gemelde kinderontvoering moet altijd opgenomen worden. Niet de politieagent maar de officier van justitie bepaalt of er tot vervolging of opsporing wordt overgegaan. De politie is terughoudend daar waar het gaat om civielrechtelijke conflicten tussen ouders en terecht. Toch zijn er situaties waar een signalering nodig is.

Een ouder met gedeeld gezag mag een kind zonder de toestemming van de andere gezaghebbende ouder niet achterhouden. Dat is strafbaar in Nederland. Onder bepaalde omstandigheden kan de politie, op last van de officier van justitie, ingrijpen wanneer er sprake is van voorbereidende handelingen zodat een kinderontvoering kan worden voorkomen. Over het algemeen zijn de juristen van het Centrum IKO terughoudend in hun advies aan ouders om aangifte te doen van een kinderontvoering, aangezien ouders de gevolgen van de aangifte niet kunnen overzien. In tegenstelling tot een civiele procedure kan een strafrechtelijke procedure niet door een ouder gestopt worden. Wanneer de ouder, die een kind heeft meegenomen internationaal gesignaleerd staat weerhoudt de angst strafrechtelijke vervolging te worden deze ouder om terug te keren.

Wanneer een ouder aangifte doet, moet de politie deze aangifte opnemen. Het is vervolgens aan de officier van justitie om te bepalen of er een aanhouding of een opsporing plaatsvindt. Om politie over de juiste toepassing van het HKOV* te informeren is in 2013 is een baliekaart (www.kinderontvoering.org) gepubliceerd. Daarin wordt beschreven wanneer er van een kinderontvoering sprake is en wat de politie kan doen.

* Haags Kinder Ontvoerings Verdrag

Maatregel 4.

Er wordt gestreefd naar samenwerking met officieren van justitie als het gaat om hun taak bij het voorkomen van een internationale kinderontvoering, het opsporen van een ontvoerende ouder waarvan de woonplaats onbekend is en de tenuitvoerlegging van een geforceerde teruggeleiding van kinderen na een uitspraak van de rechter. Er wordt gepleit voor één contactofficier kinderontvoering per regio.

De deskundigheid over de toepassing van het HKOV en maatregelen m.b.t. voorbereidende handelingen in IKO zaken bij officieren van justitie.

Officieren van justitie spelen een belangrijke rol in een kinderontvoeringszaak. Dat kan zijn wanneer er sprake is van het ingrijpen tijdens de voorbereiding van een kinderontvoering maar ook bij een opsporing van een ouder wanneer niet bekend is waar de ouder met het kind naar toe is gegaan. Zonder kennis over de verblijfplaats van het kind kan de achtergebleven ouder geen civiele procedure starten onder het HKOV. De officier wordt eveneens ingeschakeld op het moment dat de rechter een teruggeleiding heeft uitgesproken maar de ouder in Nederland niet meewerkt aan de terugkeer van het kind. Een officier van justitie met kennis van de praktische toepassing van het HKOV, de Europese Verordening Brussel II bis en het Kinderrechtenverdrag '96 is belangrijk.

Het Centrum IKO pleit voor een contactofficier van justitie 'kinderontvoering' in iedere regio. Staatssecretaris van V en J, Fred Teeven, heeft aangegeven voorstander te zijn van dit voorstel.

Els Prins, directeur.

2. De organisatie

Het Centrum IKO is sinds juli 2012 een onafhankelijke landelijke stichting gefinancierd door het ministerie van Veiligheid en Justitie (VenJ). Aangezien de bijdrage van de overheid de totale kosten niet dekt en het aantal informatie en adviesvragen enorm toeneemt, voert het Centrum IKO projecten uit en vraagt zij fondsen en burgers haar financieel te steunen. De Stichting heeft een Raad van Toezicht en een Raad van Advies. De leden van de Raad van Toezicht vergaderen viermaal per jaar. De dagelijkse leiding is in handen van de statutair directeur. Zes medewerkers hebben samen een arbeidscontract voor bepaalde tijd van 184 uur per week. Drie medewerkers hebben een contract voor bepaalde tijd van samen 76 uur per week. De regiomedewerkers ondersteunen het Centrum IKO belangeloos en helpen ouders in de regio. Zij bieden praktische, mentale en maatschappelijke ondersteuning.

Diensten waaronder de salarisadministratie, het onderhouden van de website en de automatisering worden door externe partijen verzorgd. Stichting Centrum IKO is op hoofdlijnen trendvolger van de CAO van de NPO (Nederlandse Publieke Omroep). De pensioenen zijn ondergebracht bij PNO media.

De leden van de Raad van Toezicht:

- Dhr. Prof mr. P. Vlaardingerbroek,
- Dhr. J.P. Wever.
- Mevr. E. de Waal.
- Dhr. R. Lips.

De leden van de Raad van advies:

- Mevr. Prof. mr. dr. B. de Hart,
- Mevr. Drs. A. Beck.

Statutair directeur

- Mevr. E. Prins

De medewerkers:

- Mevr. mr. C.C.S. Lazar, jurist
jurist en coördinator Het Mediation Bureau.
- Mevr. mr. E. M. Molendijk,
jurist en projectleider 116000 Hulplijn.
- Mevr. mr. M.P. Schulte,
jurist en projectleider LEPCA conferentie.
- Dhr.mr. A. M. Storm,
jurist en cross border mediator.
- Mevr. mr. Karina Rongen,
project assistent LEPCA project.
- Mevr. M. Kok, (- 1/9/13)
medewerker 116000 Hulplijn, sociaal maatschappelijk.
- Mevr. M. Pronk,
medewerker 116000 Hulplijn, sociaal maatschappelijk.
- Mevr. drs. S.C. Labadie LLB,
medewerker 116000 Hulplijn, juridisch
- Mevr. I. van Rooij-de Mos,
directiesecretaresse.

Stagiaire:

- Mevr. drs. S C .Labadie LLB, tot augustus 2013
De regiomedewerkers werken op vrijwillige basis mee:
- Mevr. mr. S. Barghi
- Mevr. mr. E. Bouwes Bavinck – Vink

- Dhr. mr. N. van Bergeijk
- Dhr. W. van Campen
- Mevr. I.B. van Dijck
- Dhr. S. Langenhuijzen
- Mevr. I. Mondria
- Dhr. R. Schouten

Eind 2013 hebben twee regiomedewerkers afscheid genomen en zijn drie nieuwe regiomedewerkers aangenomen. De vrijwilligers worden eerst geschoold voordat zij ingezet worden.

Externe dienstverleners:

- Gene It, onderhoud automatisering.
- FLMM, bouw en onderhoud website.
- Dierdorp registeraccountants, loonadministratie.
- GrossCreative grafische vormgeving, publicaties en website.

Samenwerking

Het Centrum IKO werkt samen met overheden en organisaties in binnen- en buitenland. De samenwerking is gericht op het verbeteren van de dienstverlening aan ouders, kinderen en professionals door de afstemming van elkaars activiteiten op het gebied van vermissingen en kinderovertvoeringen. Een deel van de ketenpartners overleggen samen drie of vier keer per jaar. Met andere organisaties wordt contact onderhouden op momenten dat het nodig is. De 116000 Hulplijn is partner van de koepel organisatie MCE, Missing Children Europe.

Het is de taak van de directeur om contacten te onderhouden met de netwerkpartners in binnen- en buitenland. Op zaakniveau wordt door medewerkers van diverse organisaties samengewerkt.

Organisaties waarmee nationaal wordt samengewerkt:

- Het ministerie van Veiligheid & Justitie – de Centrale Autoriteit.
- Het ministerie van Buitenlandse Zaken.
- De Raad voor Rechtsbijstand.
- De Nationale landelijke politiekorpsen.
- De Politieacademie.
- De Koninklijke Marechaussee.
- Het bureau Liaisonrechter.
- De vereniging van Familierecht Advocaten en scheidings bemiddelaars
- De vereniging van IKO advocaten.
- Bureaus Jeugdzorg.
- Het Openbaar ministerie, contactofficier IKO, regio Haaglanden.
- Defence for Children International, NL.
- Het Nederlands Mediation instituut (NMI)
- Het Landelijk bureau vermiste personen.

Organisaties waarmee internationaal wordt samengewerkt:

- Missing Children Europe,(MCE) en al haar 26 partnerorganisatie
- Mikk Ev, Vereniging van cross border mediators in Duitsland.
- Nederlandse verenigingen in het buitenland.
- ISS International.
- Het Europees netwerk van cross border mediators in IKO zaken, TIM.
- Gespecialiseerde IKO advocaten wereldwijd.
- LEPCA, Lawyers in Europe on Parental Child Abduction.
- The Hague conference on Private International Law

Interne scholing van de medewerkers werkzaam op kantoor en in de regio.

Alle medewerkers van het Centrum Internationale Kinderontvoering houden hun kennis jaarlijks up-to-date door middel van het volgen van trainingen en congressen. Ook dit jaar zijn door de medewerkers weer diverse trainingen en congressen bijgewoond.

De volgende trainingen zijn door het Centrum IKO georganiseerd in het kader van deskundigheidsbevordering: deels worden de interne trainingen gegeven door de vakjuristen en deels door externe deskundigen.

- Training aan regiomedewerkers en interne medewerkers van de 116000 Hulplijn. Tijdens deze bijeenkomst is onder meer aandacht besteed aan de werkwijze van de politie en het Landelijk bureau vermiste personen. De praktische tips van Missing Children Europe zijn doorgenomen en de aanwezigen zijn bijgepraat over de Vereniging Achterblijvers na Vermissing evenals over de inhoud van het congres 'De afwezige vader bestaat niet'
- Training aan regiomedewerkers over de interne protocollen die worden gehanteerd binnen het Centrum IKO en de 116000 Hulplijn en het invullen van formulieren van externe organisaties.
- Erfrechtelijke gevolgen bij langdurige vermissingen. In deze training is het juridische verschil tussen een vermissing en de "vermoedelijke doodverklaring" besproken en juridische en praktische gevolgen bij vermissingen. Docent: Dhr. prof. mr. M.J.A. van Mourik
- 116000 Hulplijn assessments. Tijdens deze bijeenkomsten is geïnventariseerd waar mogelijke knelpunten zitten en vervolgens is gekeken hoe deze aangepakt kunnen worden.
- Training aan interne medewerkers: Het effectief gebruiken van sociale media. De bedrijfsmatige toepassing van Twitter, Facebook en LinkedIn en hoe kan het Centrum IKO daar op inspelen. Docent: Mevr. R. Bottema van de organisatie Ordina.
- Het verbeteren van het 'Legal English' in woord en geschrift. Tijdens de training is belangrijke vakinhoudelijke Engelse terminologie besproken. Er zijn verschillende Engelse juridische termen besproken en de toepassing ervan in verschillende contexten. Docent: Dhr. dr. I. Curry-Sumner

Externe kennis opgedaan tijdens congressen en studiebijeenkomsten.

- Seminar: Het werken met Haags Kinderbeschermingsverdrag. De erkenningen en tenuitvoerlegging van beschermende maatregelen en teruggeleiding op grond van het Haags Kinderontvoeringsverdrag 1980 en de overdracht van maatregelen op grond van het Haags Kinderbeschermingsverdrag 1996 en de Europese verordening Brussel II bis. Organisatie: De C.A.- Ministerie van V en J.
- Seminar 'Loving day'. Beeldvorming over interculturele relaties. Tijdens het seminar is aandacht besteed aan de vooroordelen over interculturele relaties.
- Congres over de internationale opsporing van vermiste personen waaronder kinderen. Aan de orde kwamen vermissingen in moeilijk toegankelijke gebieden. Het driedaags congres vond plaats in de Academiazaal van het Vredespaleis te Den Haag. Organisatie; International Commission on Missing Persons (ICMP).
- Studiemiddag rond de rol van het stiefkind in het gezin. Het seminar was georganiseerd door de Vereniging van Familie en jeugdrecht.
- Seminar over het vaderschap in het gezin onder de titel 'de afwezige vader bestaat niet'. Aandacht is besteed aan de rol van de moeder en de rol van de vader in een gezin en welke unieke waarde beiden hebben als het gaat om het evenwichtig opgroeien van kinderen.

Scholing gegeven door juristen van het Centrum IKO.

Het Centrum IKO geeft op verzoek scholing aan externe partijen. Scholing aan derden over de toepassing van het Haags Kinderontvoeringsverdrag 1980 en alle daaraan gerelateerde wetgeving wordt alleen georganiseerd wanneer er een vergoeding tegenover staat. Informatieverzoeken over de dienstverlening van het Centrum IKO zijn kosteloos en onderdeel van de taak de bekendheid van de organisatie te verbreden. In 2013 zijn de volgende trainingssessies gegeven:

- Voorlichting aan de juristen van de Bureaus Jeugdzorg in Nederland. Gegeven door een vakjurist
- Voorlichting aan managers van de Bureaus Jeugdzorg in Nederland. Gegeven door een vakjurist en de directeur van het Centrum IKO.
- Training aan alle onderdelen van de Koninklijke Marechaussee (KMar) in Nederland. De trainingen zijn gegeven gedurende vier dagen aan diverse afdelingen van de KMar, gericht op de grenscontrole op het land, ter zee en in de lucht. Het scholingscentrum van de KMar in samenwerking met het Centrum IKO.
- Training gegeven op het symposium van de politie Haaglanden. Organisatie: Het expertise Centrum Eer Gerelateerd Geweld
- Workshop over de werkzaamheden van de 116000 Hulplijn en het Centrum IKO. Organisatie: Het landelijk bureau vermiste personen van de Nationale politie
- Seminar over toepassing van de Uitvoeringwet Internationale Kinderontvoering. Organisatie: De Vereniging voor Familierecht advocaten en Scheidingsmediators te Den Haag.
- Studiemiddag over de toepassing van het HKOV gegeven door de vakjuristen aan de medewerkers van het productiebedrijf Simpel Media, verantwoordelijk voor het programma 'Ontvoerd'

De directeur heeft het Centrum IKO, in het kader van de 116000 Hulplijn en de opvang van achterblijvers na een vermissing, vertegenwoordigd bij diverse bijeenkomsten en congressen van MCE te Brussel. Samen met de coördinator van de 116000 Hulplijn is een bezoek gebracht aan twee gelijkgestemde Europese organisaties met een 116000 Hulplijn. Eén in Polen, genaamd ITAKA en één in Italië, Telefono Azzurro.

Ter voorbereiding op de toekomst en de directiewisseling in 2014 is een externe analyse gemaakt van de buitenwereld en een interne analyse van de organisatie. Doel is om doormiddel van analyses een organisatieplan voor de toekomst te formuleren en verder te bouwen aan teambuilding. Het benoemen van de sterke en zwakke kanten van de organisatie helpt het Centrum IKO om vast te stellen wat nodig is om de toekomst vorm te geven en de organisatie de komende jaren sterker te profileren. Het proces is geleid door dhr. Prof. dr. Ad Kil.

3. De activiteiten en individuele dienstverlening aan ouders en professionals.

Dagelijks beantwoorden de juristen van het Centrum IKO vele vragen van ouders en professionals. Goed advies en een juiste doorverwijzing zijn belangrijk om een ingewikkelde en emotionele situatie aan te kunnen. Dit hoofdstuk gaat over aantallen contacten met mensen. Contacten kunnen vluchtig zijn maar ook intens. De adviseurs leven mee met de ouders en de kinderen die in een kinderontvoeringszaak verwickeld raken zonder de eigen professionaliteit uit het oog te verliezen. In 2013 hebben de adviseurs van Het Centrum Internationale Kinderontvoering 5.753 keer een contact gehad met mensen die raad vroegen over een kinderontvoering of een vermissing. Via de telefoon zijn 3.313 gesprekken gevoerd waarvan 2290 inkomend. Er zijn schriftelijk, via de e-mail 2.422 verzoeken om advies en ondersteuning behandeld, waarvan 1.080 inkomend.

Sinds de oprichting van het Centrum IKO in 2006 is het aantal adviesaanvragen sterk toegenomen. Van 1299 in 2007 tot 5734 in 2013. Het onderstaand overzicht laat die ontwikkeling zien.

Telefoongesprekken en e-mailcontacten geregistreerd van 2007 t/m 2013

	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Tel	1.299	1.825	1.920	2028	1918	2421	3.312
Email		1.189	1.177	1364	1643	2168	2.422
Totaal	1.299	3.014	3.097	3392	3561	4589	5.734

Tweede lijnzaken geregistreerd per categorie van 2007 t/m 2013

	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Uitgevoerde ontvoering	51	112	125	114	164	175	174
Dreigende ontvoering	62	117	143	149	154	174	240
Int. omgangsregeling	8	20	17	14	34	52	57
Toestemming voor vertrek	13	27	42	31	34	49	61
Geoorloofde overbrenging	-	-	10	8	24	21	29
Algemeen advies	24	50	37	36	36	47	36
* Toestemming voor vakantie							117
*Overig							66
Totaal	158	326	374	352	446	518	780

*) niet eerder geregistreerd.

Mensen kunnen het Centrum IKO telefonische bereiken via het 088 8009000 nummer en in Nederland via het nummer 116.000, het nummer van de Hulplijn voor achterblijvers van vermiste kinderen ingesteld door de Europese Commissie. In hoofdstuk 4 is apart aandacht besteed aan de 116.000 Hulplijn.

De zaken die via de reguliere telefoonlijn worden voorgelegd komen over het algemeen van ouders en familieleden. Er waren 1.444 inkomende gesprekken met ouders en 846 met professionals. Er zijn 906 inkomende e-mails van ouders en familie leden geregistreerd en 384 inkomende e-mails van professionals.

Het beleid van het Centrum IKO is erop gericht om mensen die om advies vragen terug te bellen met de vraag of het advies voor hen heeft gewerkt. Op deze manier kan de dienstverlening continue worden verbeterd. Ook worden cliënten gevraagd om het Centrum IKO te informeren over het verloop van het proces. Zo worden knelpunten in de uitvoeringspraktijk gesignaleerd. Jaarlijks wordt een rapport van deze knelpunten gestuurd naar de overheid en de politiek.

De kerntaak van het Centrum IKO is om mensen die privé of professioneel te maken krijgen met een internationale kinderontvoering te informeren, te adviseren en te begeleiden.

De vragen die gesteld worden zijn zeer verschillend; Hoe kan een kinderontvoering voorkomen worden en welke stappen kan iemand ondernemen wanneer een kind is meegenomen. Ouders willen weten wanneer je met een kind op vakantie mag of wanneer je legaal met je kind naar een ander land kunt verhuizen. Achtergebleven ouders die geen verzoek tot een terug geleiding willen of kunnen indienen vragen advies over het regelen van een Internationale omgang met hun kind. Ook stellen ouders vragen over binnenlandse ontvoeringen. Tijdens het gesprek tussen adviseur en ouder wordt de situatie geanalyseerd en daarna verschillende oplossingsrichtingen besproken. Daarbij komen rechten maar ook plichten aan de orde. Onder het motto "voorkomen is beter dan genezen" wordt veel nadruk gelegd op preventie.

3.1 Telefonische en e-mail contacten.

De meeste mensen bellen het Centrum via het 088 8009000 nummer. Het Centrum is op werkdagen telefonisch te bereiken tussen half tien 's ochtends en half vijf 's middags. In dringende gevallen is het Centrum IKO via een doorkiesnummer 24 uur per dag bereikbaar.

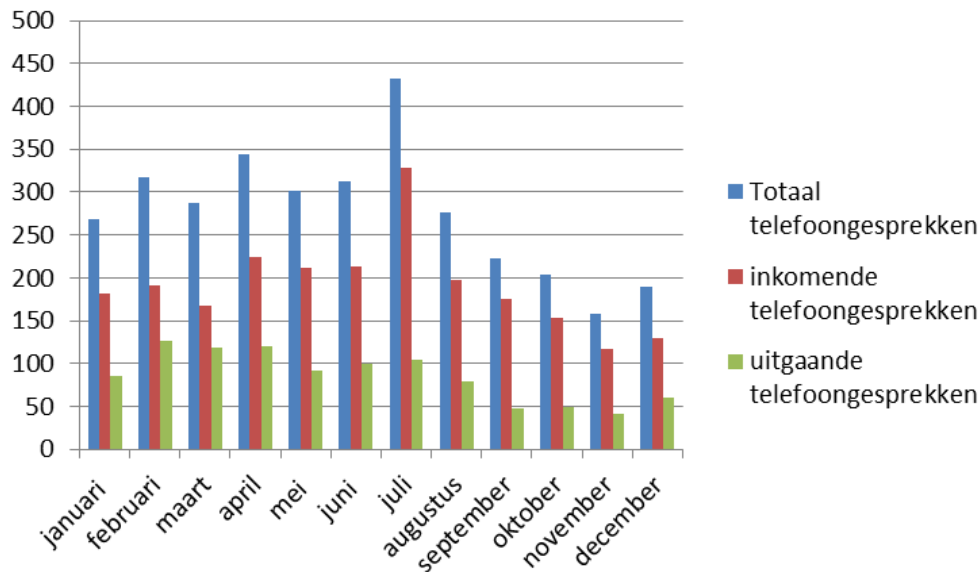
Telefonische contacten per jaar.

In 2013 zijn er in totaal 3.313 telefoongesprekken gevoerd. Hiervan waren 2.290 inkomende gesprekken. De meeste vragen, 433, zijn gesteld in de maand juli. De vakjurist spreekt bij voorkeur alleen met de direct betrokkene, meestal is dit de ouder. Soms wordt, vanwege taalproblemen, met een hulpverlener gesproken. De adviseurs spreken naast Nederlands, Engels, Spaans en Duits

Overzicht telefoongesprekken per maand

Maand	Totaal	Inkomend	uitgaand
Januari 2013	268	182	86
Februari 2013	317	191	126
Maart 2013	287	168	119
April 2013	344	224	120
Mei 2013	302	211	91
Juni 2013	312	213	99
Juli 2013	433	328	105
Augustus 2013	277	198	79
September 2013	223	175	48
Oktober 2013	203	154	49
November 2013	158	117	41
December 2013	189	129	60
Totaal	3.313	2.290	1.023

Met wie is gesproken?

Met de ouders en familieleden is totaal 2.175 keer gesproken waarvan 15 keer met een kind en 86 keer met grootouders.

Met professionals is 1.138 keer gesproken. Onder professionals worden geschaard medewerkers van: De Landelijke Politie; De Koninklijke Marechaussee (KMAR); Het Openbaar Ministerie; De Raad voor Rechtsbijstand; IKO Advocaten; trauma psychologen; Bureaus Jeugdzorg; De Raad voor de kindbescherming; Het Advies en Meldpunt Huiselijk geweld en Kindermishandeling zijn nu nog twee organisaties pas vanaf 1 januari 2015 samengevoegd (AMHK); Maatschappelijk werkers; Vrouwenopvang; Medewerkers van ministeries; De Immigratie en Naturalisatiedienst IND en de Media.

E-mail contacten.

Het Centrum IKO biedt advies op maat. Elke situatie kent zijn eigen nuances. De nuances bepalen het uiteindelijke advies. Dat is een reden waarom over het algemeen de voorkeur uitgaat naar het bespreken van de situatie met een ouder via de telefoon. Sommige vragen laten zich echter prima per e-mail beantwoorden. Na een telefonisch onderhoud wordt het advies regelmatig op schrift gesteld voor een ouder. Gezien de complexe juridische materie en de emoties die met een kindertvoering gepaard gaan is het voor mensen prettig om het advies terug te kunnen lezen.

E-mail contacten per jaar

Er zijn 2.422 contacten per e-mail met cliënten geregistreerd. Bij het e-mail verkeer zien we grofweg dezelfde tendens als bij de telefonische contacten.

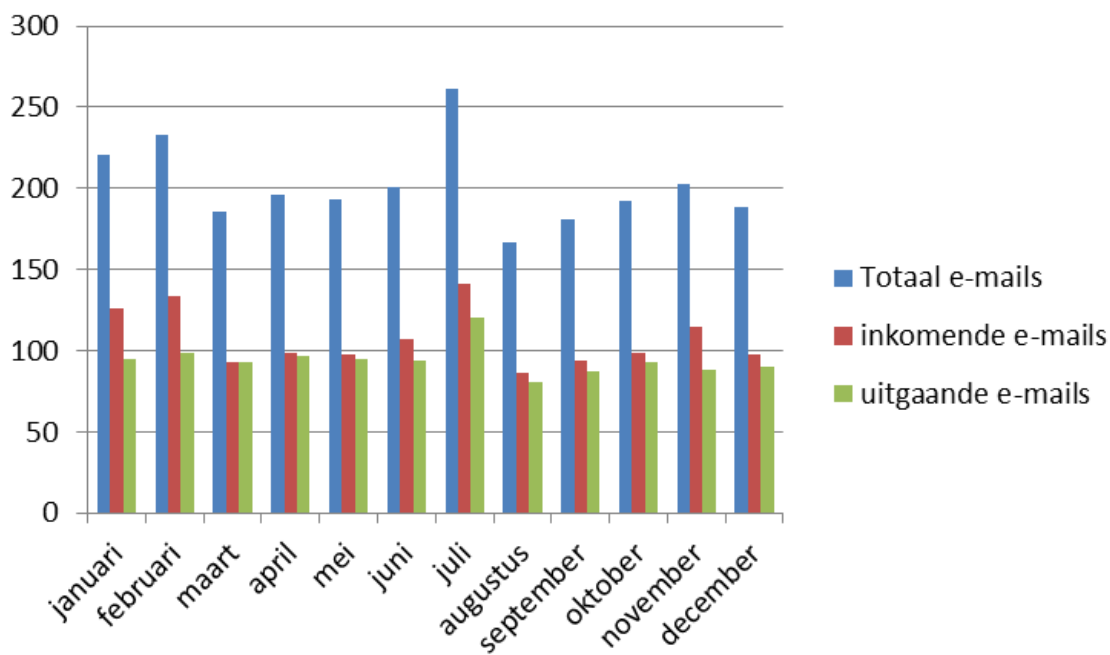
Ook voor de e-mails geldt dat juli de drukste maand was, met 261 e-mail contacten.

De e-mail contacten zijn onderverdeeld in 1.290 inkomend en 1.132 uitgaand. De categorie ouders en familieleden is het grootst. Met de ouders en familieleden is totaal 1.743 keer gecorrespondeerd, waarvan 15 keer met een kind en 6 keer met grootouders.

Met professionals is 679 keer contact geweest via de e-mail. waaronder met advocaten, medewerkers van diverse overheidsinstellingen, journalisten en vertegenwoordigers van diverse maatschappelijke instanties in binnen- en buitenland.

Overzicht email contacten per maand

Maand	Totaal	Inkomend	Uitgaand
Januari 2012	200	99	101
Februari 2012	201	106	95
Maart 2012	178	97	81
April 2012	160	85	75
Mei 2012	179	92	87
Juni 2012	164	87	77
Juli 2012	189	93	96
Augustus 2012	217	83	134
September 2012	137	76	61
Oktober 2012	179	87	92
November 2012	160	77	83
December 2012	204	98	106
Totaal	2.168	1.080	1.088

3.2. Nieuwe, lopende en afgesloten zaken

In 2013 zijn er in totaal 1.272 nieuwe zaken binnengekomen. Wanneer een ouder om advies en begeleiding vraagt wordt dit een tweedelijnszaak genoemd. Contacten met professionals, familieleden en organisaties worden geschaard onder eerstelijnszaken. Van de nieuwe contacten zijn er 780 tweedelijns. Dat is een stijging van 27%. Er zijn 492 eerstelijnszaken geregistreerd. Het kan voorkomen dat een eerstelijnszaak in een later stadium een tweedelijnszaak wordt.

Onder de tweedelijns zaken vallen alle advies en begeleidingsgesprekken op het gebied van een internationale kinderontvoering, een verzoek om een internationale omgang, verzoek om te vertrekken met de kinderen, geoorloofde overbrenging van kinderen, angst of dreiging van een kinderontvoering, de teruggeleiding van kinderen, gijzelingen van kinderen en gezinnen in het buitenland waaronder huwelijkse dwang en vermissingen en overige aan kinderontvoeringen gerelateerde zaken.

Adviesvragen in eerste lijn

Eerstelijnsvragen gaan vaak over de toepassing van het Haag Kinderontvoeringsverdrag, (HKOV), de Europese verordening Brussel II bis, het Kinderrechtenverdrag '96 en nationaal familierecht. Onder de 492 eerstelijnscontacten waren advocaten uit het binnen- en buitenland, de Raad voor de Kinderbescherming, Bureaus Jeugdzorg en de politie. Het Centrum IKO wordt met regelmaat benaderd door professionals die geen kennis hebben van het Haags Kinderontvoeringsverdrag of nooit gehoord hebben van een internationale kinderontvoering. Deze professionals krijgen algemene informatie. Een vraag van een behandelaar over een specifieke zaak kan alleen met toestemming van de betrokken ouder worden beantwoord. De adviseur wil de ouder altijd zelf spreken. De ouder is degene met de meeste details over de situatie. De juristen begeleiden ouders na inventarisatie van de situatie en de advisering indien nodig naar de Centrale Autoriteit, gespecialiseerde advocaten of andere hulpverleners.

Categorien	Aantal
Verzorgende ouder ontvoerder	97
Niet verzorgende ouder ontvoerder	43
Co-ouder ontvoerder	3
Ontvoering door familie	7
Totaal uitgevoerde ontvoeringen	150
Binnenlandse ontvoering/omgang	6
Preventie	48
Internationale omgangsregeling	9
Toestemming voor vertrek	9
Toestemming voor vakantie	38
Weerleggen van dreiging	1
Algemeen advies / Informatie	198
Geoorloofde overbrenging	15
116000 vermissing	18
Totaal eerstelijnszaken	492

Inkomende zaken in tweede lijn.

In 2013 zijn 780 nieuwe tweedelijnszaken zijn geregistreerd. Dat betekent 780 ouders die te maken hebben gehad met een internationale kinderontvoering, maar ook die toestemming willen voor een vakantie of verhuizing naar het buitenland, een dreigende kinderontvoering of omgang willen met hun kind in het buitenland. Een ontvoering binnen het Koninkrijk is naar Saba, Bonaire of Sint-Eustasius welke bijzondere gemeentes vormen binnen het Koninkrijk der Nederlanden. Dat is dit jaar niet voorgekomen, voor zover bekend bij het Centrum IKO.

Categorien	Aantal zaken	Aantal kinderen
Verzorgende ouder ontvoerder	107	164
Niet-verzorgende ouder ontvoerder	47	76
Co-ouder ontvoerder	15	21
Ontvoering door familie	5	10
Totaal uitgevoerde ontvoeringen	174	271
Ontvoering binnen het Koninkrijk	0	0
Binnenlandse ontvoering/omgang	23	34
Dreigende ontvoering	240	369
Internationale omgangsregeling	57	84
Toestemming voor vertrek	61	102
Toestemming voor vakantie	117	171
Weerleggen van dreiging	5	10
Geoorloofde overbrenging	29	36
Nazorg verleend nadat kind terug is	2	2
Algemeen advies	36	42
116.000	36	48
Totaal zaken tweede lijn	780	1.167

Een internationale kinderontvoering

Een ouder die vertrekt neemt over het algemeen alle kinderen uit het gezin mee. In het afgelopen jaar hebben 174 ouders samen 271 kinderen meegenomen zonder toestemming van de gezaghebbende partner. Daarvan waren 108 kinderontvoeringen vanuit Nederland naar het buitenland en 45 kinderontvoeringen naar Nederland. In 21 kinderontvoeringszaken was Nederland als land geen partij maar had een van de ouders wel banden met Nederland.

In 123 van deze zaken had de moeder de kinderen meegenomen en in 46 de vader. In 5 zaken heeft de familie het kind meegenomen. In 70% van de zaken, 123, zijn de kinderen meegenomen door de moeder.

Er is een verschil in de rol die een ouder speelt in de opvoeding van het kind. Ouders kunnen nog samen wonen of een co-ouderschap hebben. De zorg voor de kinderen kan voor het overgrote deel bij de moeder liggen of bij de vader. Het Centrum IKO hanteert de termen 'Verzorgende ouder' en 'Niet verzorgende ouder' in plaats van alleen vader of moeder. Wanneer de kinderen zijn meegenomen door een ouder die dagelijks meer dan 60% van de tijd zorgt voor het kind spreken we van een 'Verzorgende ouder'. Onder de 'Niet-verzorgende ouder' wordt verstaan de ouder die kostwinner minder tijd besteed aan de dagelijkse zorg voor het kind. Kinderen kunnen ook meegenomen zijn door een co-ouder of een familielid.

In 2013 hebben 107 ‘Verzorgende ouders’ 164 kinderen ontvoerd, in 104 zaken de moeder en in 3 zaken de vader.

In 47 zaken zijn 76 kinderen meegenomen door de niet-verzorgende ouder. In 39 van deze zaken heeft de vader het kind meegenomen en in 8 zaken de moeder.

In 15 zaken is het kind meegenomen door de co-ouder. Hierbij gaat het om 11 moeders en 4 vaders. In totaal zijn 21 kinderen meegenomen door een co-ouder. Er zijn 10 kinderen ontvoerd door een familielid. In vier van de vijf gevallen was het een grootouder die de kinderen achterhield na een vakantie.

Thailand

Een Nederlandse vader heeft een relatie met een Thaise moeder. Zij hebben samen twee kinderen, van twee en zes. Ze zijn getrouwd en wonen in Nederland. Een kind uit een eerder huwelijk van de moeder, inmiddels meerderjarig, woont ook in Nederland. Vader maakt zich zorgen, de relatie verloopt momenteel niet zo goed en daarom heeft vader toestemming gegeven voor een verblijf van een maand in Thailand. Het oudste kind van zes is bij vader gebleven, vanwege de leerplicht. Vader heeft nu het bericht van moeder gekregen dat zij de vlucht heeft gemist en voorlopig niet terug komt met de jongste. Hij wil weten wat de mogelijkheden zijn. Wij bespreken het feit dat het belangrijk is dat de kinderen samen opgroeien. Het advies van het Centrum IKO is om eerst in overleg met moeder naar een oplossing te streven en daarna pas juridische stappen te ondernemen. Vader heeft samen met het stiefkind veelvuldig overleg met moeder en haar familie. Na een spannende periode van een aantal weken is moeder met de jongste teruggekeerd. Ouders gaan nu samen werken aan hun relatie in Nederland. Vader is blij dat hij geen juridische stappen of aangifte bij de politie heeft gedaan, nu alles in onderling overleg is opgelost.

Een ontvoering van en naar een Verdragsland

Bij een internationale kinderontvoering wordt onderscheid gemaakt tussen een ontvoering naar een Verdragsland en een Niet-Verdragsland. Een Verdragsland is aangesloten bij het Haags Kinderontvoeringsverdrag, waardoor het mogelijk is een verzoek tot teruggeleiding van het kind in te dienen.

Van de 174 kinderontvoeringen is in 137 sprake van een kinderontvoering van en naar een Verdragsland, 87 ontvoeringen vanuit Nederland naar het buitenland en 38 keer naar Nederland. In 12 zaken was sprake van een ontvoering van een Verdragsland naar een ander Verdragsland en speelde Nederland als land geen rol. Het gaat hier bijvoorbeeld om expats, ouders met een Nederlandse nationaliteit die woonachtig zijn in het buitenland of buitenlandse ouders met familie in Nederland.

Top 3 ontvoeringen vanuit Nederland naar een Verdragsland:

- 14 zaken naar Turkije
- 10 zaken naar België
- 8 zaken naar Duitsland

Opvallend is in 2013 de stijging van het aantal ontvoeringen van Nederland naar Peru van nul naar vier. Er zijn drie ontvoeringen gemeld van Nederland naar Bosnië-Herzegovina.

Tsjechië

Een Tsjechische vader en een Tsjechische moeder hebben samen een dochter van vier en een zoon van zes. Het gezin woont in Nederland. Het gezin is voor het werk van vader naar Nederland gekomen. Vader werkt fulltime. De relatie loopt niet goed en ouders gaan uit elkaar. Ouders hebben beiden gezag over de kinderen. Moeder ontmoet een Nederlandse man met wie zij gaat samenwonen. De kinderen komen bij haar wonen en er wordt een ouderschapsplan opgesteld. De kinderen zijn om de twee weken bij vader en de vakanties worden verdeeld. Vader raakt zijn baan kwijt en is ongelukkig in Nederland. In de kerstvakantie gaat hij met de kinderen op bezoek bij zijn familie in Tsjechië. Vervolgens besluit vader dat hij met de kinderen in Tsjechië blijft en dat de grootouders hem helpen met de opvoeding van de kinderen.

Wanneer het voor moeder duidelijk wordt dat vader niet meer terug komt van de vakantie in Tsjechië, neemt zij contact op met het Centrum IKO. Zij is in paniek en bang haar kinderen nooit meer te zien. De jurist van het Centrum IKO bespreekt met moeder wat de mogelijkheden zijn. Moeder kan een verzoek tot teruggeleiding indienen nu Tsjechië partij is bij het Haags Kinderontvoeringsverdrag. Een vrijwilliger van het Centrum IKO gaat langs bij moeder en helpt haar met het invullen van de formulieren. Moeder stuurt de formulieren op naar de Centrale autoriteit en deze stuurt het verzoek door naar de Tsjechische Centrale autoriteit. Deze licht vader in over het verzoek tot teruggeleiding en de procedure die in Tsjechië gaat lopen. Vader schrikt en besluit gebruik te maken van de mogelijkheid tot vrijwillige terugkeer. In februari keert vader terug naar Nederland met de kinderen.

Een ontvoering van en naar een Niet-Verdragsland

Van de 174 ontvoeringen vonden er 37 plaats van en naar een Niet-Verdragsland. Vanuit Nederland zijn 21 ouders met de kinderen vertrokken en 7 naar Nederland. In 9 zaken betrof het een ontvoering van een Niet-Verdragsland naar een ander Niet-Verdragsland en was Nederland geen partij. Een ontvoering vanuit Nederland naar een Niet-Verdragsland kan gecompliceerde procedures met zich meebrengen. Een ontvoering naar een Niet-Verdragsland valt niet onder het Haags Kinderontvoeringsverdrag en dat betekent dat een ouder aangewezen is op diplomatieke onderhandelingen tussen de Nederlandse ambassade en de autoriteiten in het betreffende land.

Het hoogst aantal ontvoeringen vanuit Nederland naar een Niet-Verdragsland was naar Irak, te weten vijf keer. Naar de volgende landen hebben twee ontvoeringen plaats gevonden: Egypte, Kenia, China, Sint Maarten en Suriname. In 20 zaken heeft moeder het kind meegenomen naar een Niet-Verdragsland en in 13 zaken de vader. In vier gevallen heeft de familie het kind ontvoerd naar een Niet-Verdragsland. In zaken waar Nederland als land geen partij is kan er wel sprake zijn van een Nederlands belang. Het gaat dan om Nederlandse burgers woonachtig in het buitenland, om Nederlandse kinderen of expats. De ontvoeringen speelden zich af tussen de volgende landen: China – Kazachstan, Curaçao – België, Onbekend – Spanje, Turkije – Rusland, Verenigde Staten – onbekend, Zweden – Filippijnen, Libanon – Jordanië, Spanje – Algerije en Verenigd Koninkrijk – India. Het feit dat sommige landen niet genoemd zijn, betekent dat de ouders die informatie niet hebben gegeven. Voor een gedegen advies is het relevant te weten welke landen bij de kinderonvoering zijn betrokken. Het wordt altijd gevraagd maar soms zijn er ouders die dat niet wensen te melden.

Indonesië

Een Nederlandse vader en een Indonesische moeder wonen in Nederland. Zij hebben een zoon van 3 jaar oud. Ouders zijn getrouwd en zij hebben gezamenlijk gezag over hun zoon. De relatie verloopt moeizaam en moeder heeft heimwee naar haar familie in Indonesië.

Wanneer vader thuis komt van zijn werk, vindt hij een briefje van moeder. Zij is met hun zoon naar Indonesië vertrokken en schrijft dat de relatie voorbij is.

Vader gaat naar de politie toe en die geeft hem een folder van het Centrum IKO. Vervolgens belt vader met een jurist van het Centrum IKO met de vraag wat hij kan doen. De jurist legt aan vader uit welke stappen hij kan nemen. Indonesië is geen partij bij het Haags Kinderontvoeringsverdrag. Desondanks kan vader een verzoek tot teruggeleiding indienen bij de Nederlandse Centrale autoriteit. Er wordt uitgelegd dat de Centrale autoriteit haar verzoek registreert en doorstuurt naar het ministerie van Buitenlandse Zaken. Het ministerie van Buitenlandse Zaken draagt er zorg voor dat het verzoek wordt doorgestuurd naar de Nederlandse ambassade in Indonesië. Vervolgens wordt langs diplomatieke weg naar een oplossing voor de situatie gezocht. De Nederlandse ambassade neemt contact op met moeder en zij proberen er voor te zorgen dat moeder weer terugkeert met zoon naar Nederland. Daarnaast bespreekt de jurist met vader de optie om in Indonesië een procedure te starten. Ook wordt bekeken of vader de mogelijkheid heeft om naar Indonesië te reizen om met moeder te praten. In het belang van het kind en met het oog op de financiële consequenties en de stress die een procedure tot gevolg heeft, wordt eerst met vader gesproken over de mogelijkheid om er in onderling overleg uit te komen met of zonder de inzet van cross border mediators.

Een dreigende internationale kinderontvoering

Het Centrum IKO is in 240 zaken door ouders benaderd over een dreigende internationale kinderontvoering, 133 vaders en 106 moeders. In één situatie waren ouders bang dat de familie van plan was de kinderen te ontvoeren. In de zaken zijn 369 kinderen betrokken. Het is voor het eerst sinds de oprichting van het Centrum IKO, in 2006, dat er meer vaders een dreiging hebben gemeld.

Een dreiging van en naar een Verdragsland

Van de 204 meldingen waren 139 dreigingen naar een Verdragsland. In vier zaken ging het om een dreiging vanuit een Verdragsland naar Nederland. In twee zaken belde de ouder vanuit een Verdragsland met zorgen voor een ontvoering naar een ander Verdragsland waarbij Nederland niet betrokken was. Het ging daarbij om een dreigende ontvoering vanuit België naar Marokko en een dreigende ontvoering van Zwitserland naar Brazilië. In totaal waren 51 moeders en 88 vader bang voor een internationale kinderontvoering.

Top 4 van landen waarnaar een dreigende kinderontvoering is gemeld:

- Turkije - 20 zaken.
- Verenigde Staten - 14 zaken.
- Marokko - 13 zaken.
- Frankrijk - 9 zaken.

Van de 139 zaken is in vijf daarvan de angst van een ouder voor een ontvoering uitgekomen.

Een dreiging van en naar een Niet-Verdragsland

Een dreigende kinderontvoering naar een Niet-verdragsland is door 101 ouders gemeld.

In het overgrote deel van de zaken, 96 van de 100, betreft het een dreiging vanuit Nederland naar een Niet-Verdragsland, 53 moeders en 43 vaders hebben melding maakt van een dreigende kinderontvoering.

Bij de overige vijf zaken ging het om een dreiging naar Nederland of buiten Nederland om, vier moeders en één vader. In drie zaken was Nederland niet betrokken. Het betrof twee zaken met België–Egypte en één met Spanje–Cuba. In één zaak was moeder bang dat het kind binnen de Filippijnen ontvoerd zou worden. In één zaak was vader bang voor een ontvoering vanuit Libanon naar Nederland van een ongeborn kind. In één jaar zijn tien zaken van een dreigende internationale kinderontvoering naar Rusland gemeld en in zes zaken naar de Filippijnen. Het hoogste aantal dreigingen was naar Suriname, te weten 14 zaken.

Cuba

Uit een relatie met een Cubaanse man heeft een moeder drie kinderen gekregen, een tweeling van zeven en nog een dochter van zes jaar. De vader heeft de kinderen wel erkend, maar hij heeft geen gezag. De ouders zijn nooit getrouwd en de relatie is vijf jaar geleden beëindigd. De ouders hebben ooit met behulp van een mediator een ouderschapsplan opgesteld en dit loopt in principe goed. Om de twee weken brengen de kinderen met veel plezier een weekend bij hun vader door. Onlangs heeft de vader echter aan de kinderen verteld dat hij op Cuba een dansschool voor toeristen gaat opstarten en dat zij mee mogen. De moeder hoorde dit van de kinderen die met enthousiaste verhalen van een weekend bij vader terugkwamen. Moeder schrok van het verhaal en nam contact op met het Centrum IKO voor advies. De jurist wist moeder te vertellen dat alleen zij mag beslissen over de verblijfplaats van de kinderen aangezien zij eenhoofdig gezag heeft over de kinderen. Samen met de jurist besprak de moeder de situatie. De vader is onlangs ontslagen, hij heeft schulden in Nederland en hij moet zijn huurwoning wegens een grote betaalachterstand verlaten. Zijn nieuwe partner en zijn familie wonen in Cuba. Vader heeft altijd aangegeven dat hij graag wil terugkeren naar Cuba. Met de jurist komt de moeder tot de conclusie dat zij de dreiging dat de vader de kinderen mee zal nemen naar Cuba serieus moet nemen. Cuba heeft zich niet aangesloten bij het Haags Kinderontvoeringsverdrag. Als vader eenmaal met de kinderen vertrokken is, wordt het lastig om de kinderen naar Nederland te doen terugkeren. Moeder wordt dan afhankelijk van diplomatieke bemiddeling en de medewerking van de Cubaanse autoriteiten. Het is beter om de kinderontvoering te voorkomen. De jurist wijst de moeder op de preventiegids die ze kan downloaden via de website. In deze gids staan allerlei tips ter voorkoming van een internationale kinderontvoering. De moeder neemt

de informatie ter harte. Eerder heeft zij ook in goed overleg met de vader tot een oplossing kunnen komen. Ze hoopt dat dit nu ook lukt, maar ze houdt daarbij wel het advies uit de preventiegids in haar achterhoofd. Een gewaarschuwd mens telt voor twee.

Het weerleggen van een dreiging

Er wordt steeds meer aandacht besteed aan de preventie van een kinderontvoering.

Dit heeft tot gevolg dat ouders minder snel een reis van een van de ouders met de kinderen naar het buitenland toestaan wanneer zij bang zijn dat de ouder en de kinderen niet meer terugkeren na de vakantie.

Het gevolg is dat het Centrum IKO in toenemende mate benaderd wordt door ouders die de omgang of vakantie met hun kind ontzegd wordt.

Het tegendeel bewijzen is lastig. Hoe overtuig je de andere ouder dat je niet van plan bent om je kind te gaan ontvoeren? In vijf zaken (vier moeders en één vader) hebben cliënten advies gevraagd over hoe zij konden bewijzen aan de andere ouder dat zij geen plannen hebben om hun kinderen achter te houden na een vakantie in het buitenland.

Bulgarije

Bulgaarse ouders wonen geruime tijd in Nederland en hebben een meisje van nog geen jaar, zij willen scheiden. Vader heeft hun dochter een keer meegenomen naar Bulgarije zonder toestemming van moeder. Moeder heeft op dat moment aangifte gedaan van onttrekking aan ouderlijk gezag en is een teruggeleidingsprocedure gestart bij de Centrale autoriteit. Vader keerde terug. Nu wenst hij weer op vakantie te gaan met hun dochter naar Bulgarije, moeder weigert hiervoor toestemming te geven. Vader belt met het Centrum IKO om de dreiging te weerleggen. Centrum IKO kijkt bij een dreiging naar de gehechtheid van vader in Nederland en heeft de risico's die vader loopt kenbaar gemaakt. Vader riskeert een aangifte over onttrekking ouderlijk gezag en dat dit de terugkeer naar Nederland kan bemoeilijken. Vader woont 15 jaar in Nederland. Sinds de terugkeer heeft hij een vaste baan en een nieuwe relatie. Vader realiseert zich dat hij niet in het belang van zijn dochter handelt als hij haar in Bulgarije houdt. Vader is geadviseerd door het Centrum IKO en heeft de politie voor zijn vakantie de verblijfsgegevens in Bulgarije doorgegeven en de datum dat hij met zijn dochter weer in Nederland zou zijn. Bovendien heeft hij een gesprek met moeder gevoerd over de vakantie en zijn voornemen in Nederland te blijven wonen, waarna de ouders elkaar beide begrepen. Vader is na de vakantie teruggekeerd

Een internationale omgangsregeling

Wanneer een teruggeleiding van een kind niet aan de orde is omdat er geen sprake is van een kinderontvoering of deze verjaard is, kan een achtergebleven ouder een verzoek indienen voor een internationale omgangsregeling.

Het Centrum IKO heeft geadviseerd in 56 internationale omgangsregelingen en is benaderd door 48 vaders en 8 moeders. Omgang met een kind in het buitenland brengt juridische en emotionele uitdagingen met zich mee. De ouder of het kind gaan reizen, tijdstippen waarop het contact plaatsvindt worden bepaald, de ouders maken afspraken over de kosten van de tickets, kortom het vertrouwen tussen ouders moet goed zijn om tot een omgangsregeling te komen. Het Mediation Bureau van het Centrum IKO helpt ouders om een omgangsregeling te treffen. Dat kan, wanneer beide ouders volledig meewerken, ook via Skype.

De omgang met kinderen in een Verdragsland

Het Centrum IKO werd door 30 ouders in Nederland benaderd die omgang wenst met hun kind woonachtig in een Verdragsland. In 15 zaken betrof het een ouder woonachtig in een Verdragsland, die omgang wenst met hun kind in Nederland. In drie zaken is advies gevraagd over een internationale omgang buiten Nederland om, te weten Duitsland-Kroatië, Spanje-Mexico en Verenigde Staten-Mexico. Acht ouders vroegen omgang met hun kinderen in het Verenigd Koninkrijk en zeven ouders met hun kinderen in Duitsland.

De omgang met kinderen in een Niet-Verdragsland

In acht zaken is advies gevraagd over een internationale omgang met kinderen woonachtig in een Niet-Verdragsland. Eén zaak vanuit Nederland naar een onbekend land. De ouder wist niet waar het kind woonde, maar wilde wel omgang. In zeven zaken vroeg de ouder advies over de mogelijkheid om met het kind vanuit een Niet-Verdragsland naar Nederland te reizen voor een omgangsregeling. Het betrof zes vaders en twee moeders. In totaal werd over tien kinderen advies ingewonnen. Twee ouders zijn geadviseerd over een omgangsregeling tussen Nederland en Curaçao.

Zweden

Een Nederlandse moeder, woonachtig in Zweden, wil graag een omgangsregeling met haar zoontje in Nederland. Zoon woont bij vader, ouders hebben gezamenlijk gezag over hem. Moeder is aantal jaren geleden naar Zweden geëmigreerd om met haar nieuwe partner samen te gaan wonen. Ouders hebben geen afspraken over de omgang. Nadat vaders familie een tijd lang de omgang heeft begeleid en gezorgd heeft dat het zoontje met zijn moeder kon bellen en Skypen verloopt het contact nu steeds moeilijker. Moeder wil graag dat haar zoontje een keer op bezoek in Zweden komt om haar huis en zijn halfzusje te zien. Het overleg met vader is gestopt. Moeder neemt contact op met het Centrum IKO. In het gesprek wordt uitleg gegeven over de mogelijkheid van het indienen van een verzoek tot een internationale omgang bij de Centrale autoriteit. Dat kan in Zweden maar aangezien moeder Nederlands is, wordt haar geadviseerd dit verzoek rechtstreeks bij de Centrale autoriteit in Nederland in te dienen. De voor- en nadelen van die route worden besproken. Moeder gaat nog eenmaal proberen samen met vader tot een oplossing te komen en daarna gaat zij het verzoek indienen. Het Centrum IKO verwijst moeder naar advocaten in Nederland die haar kunnen helpen met een procedure bij de rechtbank, mocht vader niet meewerken. Moeder volgt het advies op en houdt contact met de behandelend jurist tijdens de procedure.

Toestemming voor vertrek

Niet iedere ouder wil met de kinderen in Nederland blijven wonen totdat hun kinderen volwassen zijn. Daar kunnen vele redenen voor zijn. Na een scheiding kunnen sociale uitsluiting, werkloosheid en heimwee de oorzaak zijn van de wens terug te keren naar het land waar zij vandaan kwamen.

Het Centrum IKO vindt het van groot belang dat ouders goed voorgelicht worden over de consequenties van hun vertrek met de kinderen naar het buitenland of hun terugkeer naar Nederland. Een goede voorlichting kan voorkomen dat ouders onverhoeds hun kind ontvoeren. Wanneer ouders er samen niet uitkomen kan de rechter oordelen of een ouder met de kinderen mag vertrekken. We spreken dan van een ‘Toestemming voor vertrek.’ Er zijn 61 ouders geadviseerd, 53 moeders en 8 vaders. Het betrof 102 kinderen.

Toestemming voor vertrek van en naar een Verdragsland

Er zijn 47 ouders geadviseerd waarvan 29 ouders legaal vanuit een Verdragsland naar Nederland wensen te vertrekken, 25 moeders en vier vaders.

De meesten, vier ouders, die wensden terug te keren naar Nederland waren woonachtig in de Verenigde Staten. Drie woonden in Griekenland.

18 ouders hebben het Centrum IKO benaderd met de wens om uit Nederland te vertrekken naar een Verdragsland, 14 moeders en 4 vaders. Daarvan willen 4 ouders naar de Verenigde Staten en 3 ouders terug naar het Verenigd Koninkrijk. Het betrof 79 kinderen.

Toestemming voor vertrek van en naar een Niet-Verdragsland

Het Centrum IKO is door 14 ouders, allen moeders, advies gevraagd over de regeling met betrekking tot een ‘Toestemming voor vertrek’ vanuit of naar een Niet-Verdragsland. Het betrof 5 zaken waarbij de moeders vanuit Nederland naar een Niet-Verdragsland wilde vertrekken. In 9 zaken wilde de moeders vanuit een Niet-Verdragsland naar Nederland terugkeren.

Het ging om 23 kinderen. In vergelijking met 2012 is er een toename van meer dan 300%.

Spanje

Een Nederlands echtpaar heeft een boerderij in Spanje gekocht. De ouders zeggen in Nederland hun baan op en samen met hun zoontje van vier vertrekken zij naar Spanje. In de boerderij beginnen zij een Bed & Breakfast. Het bedrijf loopt slechter dan verwacht. Dit heeft weerslag op de relatie van de ouders. De moeder wil graag met hun zoontje terugkeren naar Nederland. Zij neemt contact op met het Centrum IKO om te vragen of zij iets moet regelen, voordat zij terugkeert. De jurist legt haar uit dat de moeder niet zonder de schriftelijke toestemming van de vader met de zoon naar Nederland mag reizen, nu beide ouders gezag hebben over hun zoon. Als de vader geen toestemming wil geven, dient de moeder de Spaanse rechter om vervangende toestemming voor vertrek te vragen. Of de Spaanse rechter de moeder toestemming geeft om met de zoon naar Nederland te verhuizen hangt onder meer af van de noodzaak om te verhuizen, de mate waarin de moeder de verhuizing heeft voorbereid en de waarborg die de moeder kan bieden voor het in stand houden van de relatie tussen vader en zoon. De moeder realiseerde zich niet dat zij in Spanje een procedure diende te starten. Door de verhuizing naar Spanje is dat land de gewone verblijfplaats van het gezin geworden en daarmee is de Spaanse rechter bevoegd om uitspraak te doen over hun zoon. De jurist geeft moeder namen van advocaten in Spanje die ervaring hebben met een toestemming voor vertrek procedure en die haar verder kunnen helpen. Moeder gaat eerst met de vader bespreken of hij zijn toestemming wil geven. Mocht dit niet lukken, dan weet zij in elk geval welke stappen ze kan ondernemen.

Toestemming voor vakantie

In 2012 is in samenwerking met de Koninklijke Marechaussee een formulier opgesteld waarmee alleenreizende ouders met kinderen bij de grens kunnen aantonen dat zij met toestemming van de andere ouder op vakantie gaan of alleen het gezag hebben.

Het Centrum IKO heeft 117 ouders over een 'Toestemming voor vakantie' geadviseerd. In totaal ging het om 171 kinderen.

Het Centrum IKO merkt voor iedere vakantie een toename van het aantal ouders met vragen over het alleen reizen met hun kind. Het gaat hierbij zowel om ouders die zelf op vakantie gaan als om ouders die willen voorkomen dat de andere ouder met de kinderen op vakantie gaat. In 2013 is regelmatig aandacht geschonken in de media over alleenreizende ouders die bij de grens zijn bevestigd door de Marechaussee. Opmerkelijk is dat 14 ouders contact hebben opgenomen omdat ze niet wisten naar welk land hun kind op vakantie ging.

Toestemming voor vakantie naar een Verdragsland

In 81 zaken ging het om een vakantie naar een Verdragsland. Daarvan waren 77 vragen over een vakantie vanuit Nederland naar een Verdragsland. De meeste ouders, 19, vroegen advies over een vakantie naar Turkije en 11 ouders over een vakantie naar Spanje. In 3 zaken ging het om vakantie vanuit Verdragsland naar Nederland, bijvoorbeeld omdat de Nederlandse ouder in het buitenland woonde. Eén zaak ging om een vakantie van België naar Turkije. Van de 81 zaken gingen de kinderen in 53 zaken met de moeder en in 24 zaken met de vader op vakantie. In 4 zaken gingen de kinderen met familieleden, waaronder grootouders, op vakantie. Het ging om 123 kinderen.

Toestemming voor vakantie naar een Niet-Verdragsland

In 36 zaken is advies gevraagd over vakanties naar Niet-Verdragslanden. Het betreft 8 zaken met een vakantie naar Egypte, 14 met een onbekende bestemming en 5 naar Suriname. In 2013 wilden 27 moeders en 7 vaders met hun kind op vakantie naar een Niet-Verdragsland. Zes keer gingen de kinderen met familieleden op vakantie en bleven beide ouders in Nederland. In totaal ging het om 48 kinderen.

Brazilië

Nederlandse vader en Braziliaanse moeder zijn gescheiden en hebben gezamenlijk gezag over hun 3 kinderen van één, twee en vier jaar. Moeder is drugsverslaafd en niet gelukkig in Nederland. Opa in Brazilië heeft als laatste wens deze kleinkinderen te zien, dit hebben opa en oma zowel aan vader

als moeder laten weten. Vader belt voor advies of hij toestemming zal geven voor vakantie en wat voor sancties en garanties er zijn, wanneer zijn vrouw en kinderen niet terugkeren uit Brazilië. Vader vertelt dat moeder de kinderen langer houdt dan afgesproken tijdens de omgang en bedreigend is naar vader. Brazilië is aangesloten bij het Haags Kinderontvoeringsverdrag. Vader heeft de paspoorten van de kinderen. Het Centrum raadt aan paspoorten te overhandigen als kopieën retour tickets zijn ontvangen. Op het toestemmingspapier duidelijk vermelden dat de toestemming strikt is voor een bepaalde periode met als doel dat grootvader op sterven ligt.

Als de kinderen niet op afgesproken tijd terug zijn, maakt moeder zich schuldig aan internationale kindervervoering en vader kan op dat moment een teruggeleidingsprocedure starten. Vader is bezorgd wat er gebeurt als moeder zegt dat de kinderen ziek zijn en dat zij daardoor niet terug kunnen vliegen. Het Centrum IKO adviseert op dat moment een schriftelijke verklaring te verzoeken van de dokter en dat de dokter dient aan te geven hoe lang het duurt voordat de kinderen naar huis kunnen. Het Centrum adviseert verder heldere afspraken te maken over telefonische of Skype contactmomenten tijdens de vakantie. Moeder is afscheid gaan nemen van haar vader met de kinderen en is na acht dagen teruggekeerd, in plaats van de afgesproken twaalf.

Binnenlandse ontvoeringen en omgangsproblemen

In 2013 is het Centrum IKO 23 keer benaderd in verband met een binnenlandse ontvoering waarbij het ging om 34 kinderen. In acht zaken betrof het een vader die de kinderen achterhield en in 15 zaken de moeder.

Vechtscheidingen en omgangsproblematiek zijn dikwijls een reden om advies te vragen. Het Centrum IKO wordt regelmatig benaderd door ouders met vragen over het niet-naleven van de omgang of het weigeren van een vakantie met de kinderen. In deze nationale familiekwesaties is geen aanleiding geconstateerd om een internationale kindervervoering te verwachten. Het aantal meldingen van binnenlandse ontvoeringen bij het Centrum IKO zijn toegenomen.

Een geoorloofde overbrenging van de kinderen.

In 2013 is 29 keer advies gevraagd door ouders over een geoorloofde overbrenging van hun kinderen, 27 moeders en 2 vaders. In 2 zaken hebben de vaders het kind naar het buitenland gebracht met toestemming van moeder met eenhoofdig gezag om daar door de familie te worden opgevangen. In 2013 zijn 36 kinderen geoorloofd overgebracht.

De meenname van een kind is niet per definitie een internationale kindervervoering. Voor een internationale kindervervoering is het nodig dat beide ouders gezamenlijk het gezag hebben in Nederland. Vanaf dat moment mogen beide ouders bepalen waar het kind woont. Een geoorloofde overbrenging van een kind houdt in dat de meenemende ouder alleen over de verblijfplaats van het kind mag beslissen op basis van het feit dat hij of zij het volledig gezagsrecht heeft in het land waaruit het kind wordt meegenomen. De ouder in Nederland die geen gezag heeft, behoudt het recht om informatie en omgang met de kinderen, maar kan niet de Centrale autoriteit inschakelen om terugleiding te verzoeken.

Een geoorloofde overbrenging van en naar een Verdragsland

In 24 zaken zijn de kinderen meegenomen van en naar het Verdragsland door 22 moeders en 2 vaders. In 20 zaken zijn de kinderen meegenomen uit Nederland. In de overige 3 zaken werden de kinderen geoorloofd meegenomen vanuit een Verdragsland naar Nederland.

Een geoorloofde overbrenging van en naar een Niet-Verdragsland

In 5 zaken zijn 7 kinderen meegenomen van of naar een Niet-Verdragsland door de moeder. Vier daarvan zijn meegenomen uit Nederland. Een zaak was buiten Nederland om, te weten van Curaçao naar Spanje.

Verenigde Staten

Vader neemt contact op met het Centrum IKO. Hij heeft samen met zijn Amerikaanse vriendin een dochter van 5 jaar oud. Ouders zijn niet gehuwd. Vader heeft het kind destijds wel erkend, maar geen gezag aangevraagd bij de rechtbank. Vader leefde in de veronderstelling dat hij zeggenschap had over zijn dochter nu hij zijn dochter heeft erkend. De relatie eindigt en moeder is met hun dochter teruggegaan naar de Verenigde Staten. Vader vindt het vertrek van moeder en dochter heel moeilijk te accepteren. Hij heeft de afgelopen twee jaar niet gewerkt en in die periode de zorg voor hun dochter gehad. Moeder werkte op dat moment wel fulltime. Een verzoek tot teruggeleiding ligt niet voor de hand, nu er in juridische zin geen ontvoering is. Gesproken wordt over de mogelijkheden van communicatie herstel met behulp van mediation en mogelijkheden van een internationale omgangsregeling.

Een kind keert terug

Het Centrum IKO houdt bij hoeveel kinderen terugkeren na een ongeoorloofde overbrenging. In 17 zaken zijn 24 kinderen teruggekeerd naar Nederland. In negen zaken zijn de kinderen teruggekeerd vanuit Nederland. In zes vermissingzaken zijn de kinderen teruggekeerd. In twee zaken is nadat het kind is teruggekeerd op verzoek van de ouders door het Centrum IKO een nazorgtraject gestart.

Algemeen advies

Het Centrum IKO kreeg 36 zaken voorgelegd door ouders die niet vallen onder de eerder genoemde criteria. Deze zaken zijn onder algemeen advies geschaard. Een ouder met vragen over kinderen die al enkele jaren zijn ontvoerd, een toekomstige ouder met vragen over het ongeboren kind, vragen over internationaal erfrecht. Vragen met betrekking tot een gijzeling, voogdij na overlijden of blokkaderecht door pleegouders zijn dit jaar ook aan de juristen van het Centrum IKO voorgelegd.

Canada

Ouders zijn getrouwd en wonen samen in Canada. Zij hebben vier kinderen. Jaarlijks gaan zij op vakantie naar de familie van moeder in Marokko. De relatie loopt moeizaam en moeder besluit om met haar drie dochters in Marokko te verblijven. Omdat de relatie vaker moeilijke perioden heeft gekend, verwacht vader dat ook dit incident wel overwaait. In afwachting daarvan verblijft hij samen met de oudste enkele weken in Nederland bij familie. Wanneer de vakantie periode echter voorbij is, vindt vader het belangrijk dat zijn zoon terugkeert naar Canada om naar school te gaan. Vader is echter onzeker of hij Nederland kan verlaten en vraagt naar de voorwaarde waaraan hij moet voldoen. Samen met een medewerker van het Centrum wordt bekeken welke documenten relevant kunnen zijn bij het uitreizen.

De lopende zaken uit voorgaande jaren.

Uit voorgaande jaren heeft het Centrum IKO heeft nog 65 zaken in behandeling, 39 zaken uit 2012 en nog 26 uit de jaren daarvoor. Uit 2013 zijn 335 zaken meegenomen naar 2014. De redenen voor langdurig contact kunnen variëren. Een ouder kan verwickeld zijn in een langdurige juridische procedure in het buitenland of de dreigende ontvoering blijft reëel gedurende de jonge jaren van het kind.

De afgesloten zaken

Het Centrum IKO heeft een aantal tweedelijns zaken, die zijn voorgelegd in 2013, in hetzelfde jaar gesloten. Dit zijn meestal kortlopende zaken. Het kan zijn dat het kind is teruggekeerd of de ouders samen een oplossing hebben bereikt. In 2013 zijn 780 zaken geopend, waarvan 445 gesloten zijn in 2013. De lopende zaken die meegenomen zijn naar 2014 zijn in het laatste kwartaal van 2013 gestart of hebben een langere begeleiding nodig. Het Centrum IKO is altijd bereid een ouder te helpen, ook na een lange periode waarin geen contact is geweest met de adviseur. Het is mogelijk dat het dossier dan heropend wordt. Het sluiten van een dossier gebeurt na een minimale periode van zes maanden waarin geen contact heeft plaatsgevonden. Het dossier wordt gesloten na de terugkeer van een kind, na afronding van de juridische procedure of wanneer een ouder lange tijd geen contact heeft opgenomen.

4. De 116000 Hulplijn voor achterblijvers van vermiste kinderen in de leeftijd van 0 tot 80

Geschiedenis

Aan de toekomst werken, kan pas als het verleden enigszins tot rust is gekomen. Dit was een van de adviezen die de 116000 Hulplijn kreeg van een traumapsycholoog.

De 116000 Hulplijn voor achterblijvers van vermiste kinderen in Nederland is onderdeel van het Centrum Internationale Kinderontvoering en is in 2008 opgericht. Het telefoonnummer is sindsdien in Nederland operationeel. Om de dienstverlening aan achterblijvers van vermiste kinderen te faciliteren heeft de Europese commissie voor 2012 en 2013 financiële middelen beschikbaar gesteld. De Europese commissie heeft op die manier het belang van een Europees netwerk van 116000 Hulplijnen willen benadrukken en streeft ernaar dat de nationale overheden de kosten voor de dienstverlening in de toekomst op zich nemen.

Het telefoonnummer 116000 is een Europees noodnummer dat in 27 landen van de Europese Unie beschikbaar is voor het melden van vermiste kinderen. Op basis van de criteria van de Europese Commissie zijn er vijf categorieën van een vermist kind: weglopers, ouderlijke ontvoering, ontvoering door een vreemde, alleenstaande minderjarige asielzoekers en anderszins vermiste kinderen. Aan de leeftijd van kinderen is geen grens gesteld.

Alle 116000 Hulplijnen in Europa bieden op hoofdlijnen dezelfde dienstverlening. Er zijn onderling werkafspraken gemaakt en deze zijn in samenwerking met Missing Children Europe (MCE) vastgesteld. De 116000 Hulplijn in Nederland krijgt voornamelijk te maken met weglopers en ouderlijke ontvoeringen. Dagelijks, 24 uur per dag, zijn de medewerkers bereikbaar voor ondersteuning bij een vermissing. Vragen kunnen zijn: Welke mogelijkheden kan ik nog benutten om mijn kind terug te vinden? Hoe regel ik een rechtsvermoeden van overlijden? Hoe vertel ik mijn ouders dat ik terug wil komen? Wat moet ik doen met de belastingdienst nu mijn kind vermist is? Wat te doen bij gijzeling of onvrijwillig uithuwelijken? Vragen waar de 116000 Hulplijn bij helpt, zodat een ouder maar ook kinderen er niet alleen voor staan.

Ontwikkelingen in 2013

De 116000 Hulplijn heeft veel initiatieven ontplooid in 2013. Na een training op het gebied van sociale media, is gestart met Twitter en Facebook. Ouders en professionals kunnen zo activiteiten van het Centrum IKO en de 116000 Hulplijn volgen. Daarnaast heeft de directeur samen met de projectmanager een werkbezoek gebracht aan de 116000 Hulplijnen in Polen en in Italië. Tijdens de bijeenkomsten is gesproken over werkmethodes en elkaars politie- en rechtssystemen en zijn vermissingen, die gezamenlijk zijn opgepakt, besproken.

Privacy en bescherming van gegevens zijn van groot belang voor de 116000 Hulplijn. Een privacy protocol is gepubliceerd op de website van het Centrum IKO en de 116000 Hulplijn. In september 2013 is een flyer campagne gestart om de dienstverlening van de 116000 Hulplijn onder de aandacht te brengen van organisaties die met vermissingen te maken kunnen krijgen. Tienduizend flyers zijn verstuurd naar kantoren van de nationale politie, diverse afdelingen jeugdzorg en 500 gemeenten. De bedoeling van de campagne is om de 116000 hulplijn onder de aandacht te brengen van burgers zodat mensen weten waar zij terecht kunnen wanneer ze hulp zoeken na een vermissing en niet met de politie contact willen opnemen of de politie niets doet. De kennis van de helpdeskmedewerkers wordt continu uitgebreid, onder andere door het volgen van trainingen op het gebied van sociale media, en het herkennen van mentale aandoeningen waaronder een depressie of een trauma. Aangezien ouders uit het buitenland waarvan het kind vermist is in Nederland, de 116000 Hulplijn kunnen bellen is het belangrijk dat de medewerkers minimaal de Engelse taal vloeiend spreken.

Nieuw binnengekomen vermissingen in 2013

In 2013 heeft de 116000 Hulplijn van het Centrum IKO in 54 zaken ouders begeleid waarvan het kind vermist is.

De medewerkers helpen ouders, familieleden en kinderen. In alle 54 zaken was prake van een vermissing. In één van deze zaken was het kind door een ouder meegenomen, maar was de verblijfplaats van het kind onbekend. Van de 54 zaken zijn 10 kinderen terug gevonden en herenigd met hun ouders. Een van de kinderen was meerderjarig.

De zorgen van ouders zijn echter niet minder als hun kind boven de 18 jaar is. In de overige zaken duurt de vermissing voort, evenals de bijbehorende begeleiding door de medewerkers van de 116000 Hulplijn.

Wanneer is een kind vermist? De Europese Commissie stelt dat alle kinderen, ook kinderen die door een ouder zijn meegenomen, vermist zijn. In 2013 zijn 177 zaken behandeld waarin de kinderen door een van hun ouders of door familieleden waren meegenomen, te weten in 172 gevallen de ouders en in 5 gevallen de familie. Op basis van de criteria van Europese Commissie heeft het Centrum IKO samen met de 116000 Hulplijn 213 vermissingen behandeld in 2013. Daarvan zijn 18 kinderen vermist gemeld die niet door een ouder zijn meegenomen. Naast het contact met de ouders en direct betrokkenen hebben de medewerkers 18 hulpvragen behandeld van collega 116000 Hulplijnen, de nationale politie, maatschappelijk werkers, de Raad van de Kinderbescherming en de media.

Een vermissing binnen Nederland

Vader belt over zijn 17 jarige dochter die sinds 3 weken vermist is. Deze vermissing past niet in het gedrag van zijn dochter. Na veel doorvragen blijkt dat deze dochter hoge schulden heeft en dit wellicht de reden is voor vertrek. De 116000 Hulplijn inventariseert wat er al is gedaan en reikt mogelijkheden aan wat vader nog kan ondernemen. De politie zit er bovenop en traceert pintransacties in België. Dit blijkt 3 weken na het eerste bel moment met 116000 Hulplijn. De dag dat vader 116000 belt, vraagt vader zich af of hij de pers zal inlichten. Later op deze dag blijkt dat een verslaggever bij de school van zijn dochter is gaan navragen en hij de zaak in de media heeft gebracht zonder toestemming van de ouders. Negen weken na de vermissing is deze tiener teruggekeerd bij haar ouders in Nederland. Een tweede hulpvraag vanuit vader was om op korte termijn professionele psychologische ondersteuning in Noord-Nederland bij deze vermissing te krijgen. De 116000 Hulplijn heeft psychologen benaderd, die op korte termijn wilden en konden begeleiden bij deze en mogelijk andere vermissingen. In de regio zijn psychologen, aangesloten bij de EMDR vereniging, telefonisch benaderd om zorgvuldig te screenen. EMDR staat voor Eye Movement Desensitization and Reprocessing en dit is een succesvolle behandelingsmethode bij traumaverwerking gebleken. Het aantal psychologen dat op korte termijn beschikbaar is en professioneel wil en kan begeleiden is kleiner dan verwacht. Een familie systeemtherapeut met trauma behandelingservaring blijkt het meest behulpzaam in deze situatie. Er zijn gegevens van verschillende psychologen aan vader aangereikt, die op korte termijn konden begeleiden.

Ontwikkeling naar aanleiding van vermissing in Nederland

Na evaluatie van deze vermissing zijn afspraken gemaakt met de vestiging in Hilversum van de landelijke organisatie PsyQ. Dit is een tweede lijns geestelijke gezondheidszorg organisatie, die trauma's behandelt. Een doorverwijzing van de huisarts is nodig om een behandeling te kunnen starten. Een traumapsycholoog heeft voorlichting over diagnostisering en behandeling van trauma's gegeven aan de medewerkers van de 116000 Hulplijn en het Centrum IKO. De 116000 Hulplijn hoopt met deze afspraken een netwerk van psychologen te ontwikkelen welke op korte termijn en met de juiste expertise achterblijvers kunnen begeleiden. Regelmatig worden ouders van vermiste kinderen uitgenodigd om hun ervaringen te delen met de helpdesk medewerkers. Een initiatief dat in de toekomst wordt voortgezet.

Vermissing binnen Europa

Een alleenstaande oma meldt een langdurige vermissing van haar 21 jarige dochter, die geen contact meer wenst met haar moeder. De dochter en de kleinzoon hebben bij oma gewoond. Nu zijn er aanwijzingen dat de dochter met de kleinzoon in Denemarken woont. De 116000 Hulplijn heeft op verzoek van oma contacten gelegd met de 116000 Hulplijn organisatie in Denemarken, die helpt bij

het traceren van vermiste personen of bemiddelt in contactherstel. Een jong volwassene mag ervoor kiezen "vermist" te zijn en geen contact met familie te onderhouden. Een minderjarige mag dit niet zelf bepalen. De dochter wenst alsnog geen contactherstel met oma.

Jaarlijkse Dag van de Vermisten bijgewoond

Afgelopen jaar zijn bloemen gelegd bij het monument voor vermisten in Utrecht tijdens de jaarlijkse Dag van de Vermisten. Een persoonlijke ontmoeting tussen de medewerkers van de 116000 Hulplijn en achterblijvers van vermisten draagt bij aan inzicht en begrip.

Webstats www.116000.nl

Maandelijks worden de webstatistieken van www.116000.nl bekeken. Gegevens zoals het land, het aantal unieke bezoekers en welke pagina's worden bezocht worden bijgehouden. De website van de 116000 Hulplijn is sinds september 2012 actief.

Maand	Unieke bezoekers	Bezoeken	Pagina's
Januari	62	87	335
Februari	70	97	401
Maart	74	98	394
April	49	65	243
Mei	121	158	826
Juni	80	97	491
Juli	57	80	305
Augustus	77	88	414
September	80	90	416
Oktober	78	100	754
November	70	98	696
December	76	96	258
Totaal	894	1.154	5.533

Bezoekerskenmerken

De website van de 116000 Hulplijn wordt over de gehele wereld geraadpleegd. Hieronder de top 10 van landen van waaruit onze bezoekers komen.

	Land/gebied
1.	Nederland
2.	België
3.	Duitsland
4.	Verenigde Staten
5.	Verenigd Koninkrijk
6.	Frankrijk
7.	Hongarije
8.	Litouwen
9.	Denemarken
10.	Griekenland

Surfgedrag

Op de website staat veel informatie, niet alleen gericht op ouders, maar ook op professionals. Hieronder top 10 van meest bekeken pagina's vanaf september 2012.

	Pagina
1.	Welkom bij de website van 116000 116000
2.	Actueel 116000
3.	Algemene informatie 116000
4.	Organisatie 116000
5.	Contact 116000
6.	Links 116000
7.	Veel gestelde vragen 116000
8.	Nieuws 116000
9.	Vrijwilligers 116000
10.	Welcome to the 116000 website 116000

Binnenkomst

Bezoekers komen in 33% van de bezoeken via een zoekmachine op de website van de 116000 Hulplijn. De helft van de bezoekers surft rechtstreeks naar de website of via een link op een andere website.

Binnenkomst	% bezoeken
Direct (zelf naar website gegaan)	52%
Google (of andere zoekmachine)	35%
Verwijzing (vanaf andere site)	13%
Totaal	100%

Zoekwoorden

Hieronder een lijst van de meest gebruikte zoekwoorden in Google.

	Zoekwoord
1.	onbekend
2.	116000
3.	politie logo Nederland
4.	logo politie
5.	www.116000.nl
6.	116000 hulplijn
7.	116000.nl
8.	hulplijn voor ouders
9.	http://www.116000.nl/
10.	hulplijn 116000

5. Projecten en samenwerking

De registratie van IKO advocaten buiten Nederland

Een procedure voeren in het buitenland om een kind terug te krijgen, kan een barrière vormen voor een ouder. De ouder spreekt de taal niet, voelt zich ongemakkelijk en weet niet of zij de advocaat in het andere land kan vertrouwen. Emoties die het Centrum IKO begrijpt en serieus neemt. Deze emoties zijn de reden dat het Centrum IKO het netwerk van advocaten in het buitenland, met ervaring op het gebied van familierecht en internationale kinderontvoering, blijft uitbreiden. Een advocaat via Google vinden kan iedereen, maar hoe weet je dat deze goed is? Het Centrum IKO benadert ambassades in het buitenland, familierechtverenigingen en noteert de adressen van advocaten van cliënten die goede ervaringen hebben in het betreffende land. Deze advocaten wordt met een Engelstalige enquête benaderd, zodat een zo goed mogelijk beeld wordt verkregen van de werkzaamheden van de betreffende advocaten. Het Centrum IKO verwijst ouders naar een advocaat waarvan duidelijk is dat deze kennis en ervaring heeft met het vertegenwoordigen van ouders in een IKO zaak. Het Centrum IKO heeft het afgelopen jaar advocaten benaderd in Peru, Suriname, China, Frans-Guyana, Colombia, Brazilië, Nieuw-Zeeland, Oekraïne en Zwitserland. Met name in Zwitserland en Nieuw-Zeeland zijn de contacten zeer talrijk. Naar aanleiding van de verzoeken van cliënten en de landen waarmee het meeste contact is, is gekozen voor het benaderen van advocaten in Zuid-Amerika.

Studiemiddagen voor IKO advocaten in Nederland

Een belangrijk onderdeel van de dienstverlening van het Centrum IKO is de doorverwijzing van ouders en andere betrokkenen bij een kinderontvoering naar de juiste professionals in Nederland. Advocaten, gespecialiseerd in kinderontvoering, maken hier een belangrijk onderdeel van uit. Om deze reden heeft het Centrum IKO vlak na haar oprichting geïnventariseerd welke advocaten reeds ervaring hadden met internationale kinderontvoering. In de loop van de tijd is het advocaten netwerk stevig uitgebouwd en telt inmiddels ruim 60 advocaten. Twee keer per jaar organiseert het Centrum IKO een bijeenkomst voor advocaten. Op deze manier is het voor advocaten onderling makkelijker om contact te onderhouden en informatie uit wisselen over de ervaringen in gecompliceerde zaken. Tijdens de bijeenkomsten worden gastsprekers uitgenodigd aan de hand van diverse onderwerpen. In het voorjaar van 2013 was het onderwerp van de bijeenkomst: "De toepassing van de Europese verordening Brussel II bis in relatie tot het Haags kinderontvoeringsverdrag 1980". De spreker was de heer mr. dr. I. Curry-Sumner. Tijdens de bijeenkomst in het najaar was het onderwerp van de bijeenkomst: "Strafrecht en kinderontvoering". Bij deze bijeenkomst waren er sprekers van het Openbaar Ministerie, parket Den Haag (De heer mr. D.B. Lugtenberg en mevrouw mr. A. Benthem) en van het Landelijk Korps Politiediensten (mevrouw I. Schijf)

Bij iedere bijeenkomst maakt het Centrum van de gelegenheid gebruik om de advocaten te informeren over recente ontwikkelingen, nieuwe (internationale) regelgeving en opvallende jurisprudentie. Tijdens de bijeenkomsten is er ruimte voor advocaten om een eigen inbreng te leveren en/of problematiek te bespreken waar men tegen aan loopt in de praktijk. Het Centrum IKO houdt de advocaten op de hoogte door middel van de nieuwsbrief en biedt relevante informatie en jurisprudentie aan op de website www.kinderontvoering.org. Advocaten en cross border mediators kunnen zich aanmelden voor de kenniskring, een besloten gedeelte van de website.

Congres voor IKO advocaten in Europa- LEPCA (Lawyers in Europe on Parental Child Abduction)

In mei 2014 organiseert het Centrum IKO een Europese conferentie voor advocaten die ouders vertegenwoordigen in internationale kinderontvoeringszaken. De conferentie vindt plaats in het Vredespaleis in Den Haag. Het project, 'Lawyers in Europe on Parental Child Abduction', oftewel LEPCA, wordt grotendeels gefinancierd door de Europese commissie.

Partner organisatie is MiKK (Mediation in internationalen Kindschachtskonflikten), Duitsland. Daarnaast hebben 9 Associate Partners zich gecommitteerd aan het project .

De staatssecretaris van het ministerie van Veiligheid en Justitie, de heer mr. Fred Teeven, heeft toegezegd op de conferentie te spreken. Tevens worden vertegenwoordigers van de Europese Commissie uitgenodigd. Gastsprekers zijn specialisten op het gebied van internationale kinderontvoeringen,

internationaal privaatrecht en de toepassing van cross border mediation. Onderwerpen die aan de orde komen zijn de toepassing van het Haags Kinderontvoeringsverdrag, de Europese verordeningen Brussel II bis en de toepassing van cross border familie mediation in kinderonvoeringszaken.

In de zomer van 2013 heeft een onderzoek plaats gevonden onder ruim 900 familierecht advocaten in Europa. De resultaten van het onderzoek worden aan de orde gesteld tijdens de LEPCA conferentie. Tijdens de werk conferentie worden aanbevelingen geformuleerd die, samen met de bevindingen uit het onderzoek, aan de Europese Commissie worden gepresenteerd. Een nevendoeel van de conferentie is het oprichten van een Europees netwerk van gespecialiseerde advocaten met kennis over de toepassing van het Haags Kinderontvoeringsverdrag en de Europese verordening Brussel II bis. In aanloop naar de conferentie zijn leden van de Advisory Board in het voor- en najaar bij elkaar gekomen om te spreken over opzet en de opbouw van de conferentie.

6. Mediacontacten en publicaties

Social media

Het afgelopen jaar heeft het team van het Centrum IKO een training gevolgd over het gebruik, het nut en de impact van social media voor een bedrijf. Naar aanleiding hiervan is een Twitter en een Facebook account (CentrumIKO116000) opgezet. In overleg met het team worden wekelijks nieuwtjes, informatie en nuttige tips voor ouders en professionals geplaatst. Iedere geïnteresseerde kan het 'CentrumIKO116000' volgen.

Persbericht

Het Centrum IKO vindt in het kader van de preventie de aandacht voor internationale kinderontvoering belangrijk. Vorig jaar is op 17 april 2013 bij de publicatie van het jaarverslag een persbericht uitgebracht. Verschillende media hebben aandacht aan besteed aan de cijfers uit het jaarverslag. "Leven tussen hoop en vrees" was het motto. De werkzaamheden van de 116000 Hulplijn voor ouders van vermiste kinderen werd nader toegelicht. Een vermissing kan het gevolg zijn van een internationale kinderontvoering, maar dikwijls zijn andere gebeurtenissen de oorzaak. Wordt een kind niet gevonden dan leven de achterblijvers tussen hoop en vrees. Daarnaast is een persbericht uitgebracht in het kader van de Dag van het Vermiste Kind op 25 mei 2013.

Folders

De 116000 Hulplijn voor ouders van vermiste kinderen zorgt, met financiering van de Europese Commissie, voor de mogelijkheid om folders te versturen naar instanties om hen te informeren over de mogelijkheden die de 116000 Hulplijn en het Centrum IKO bieden. In 2013 zijn 5500 folders verstuurd naar gemeentes, Raad voor de Kinderbescherming, Bureau Jeugdzorg, Juridisch Loket, Kinderrechtswinkel, politiebureaus en omgangshuizen. Naar aanleiding van deze verzending zijn vanuit verschillende instanties verzoeken tot meer folders gekomen, onder andere van de politie en het Juridisch Loket. Het inlichten van professionals is essentieel. Ouders wenden zich tot deze instanties met problemen over hun kinderen. De professionals kunnen de ouders te woord staan en ze adviseren contact op te nemen met het Centrum IKO en de 116000 Hulplijn.

Nieuwsbrief

Vanuit het netwerk van belanghebbenden en geïnteresseerden komen geregeld informatieverzoeken op ons af. Als maatschappelijke organisatie, werkend met publieke middelen, is het essentieel om optimale transparantie te betrachten over alle activiteiten. Reden om te starten met de regelmatige publicatie van een nieuwsbrief, gewijd aan activiteiten en beleidsvoornemens en aan belangrijke ontwikkelingen binnen het werkveld.

De verspreiding geschiedt per e-mail en online. De verschijningsfrequentie is vier maal per jaar. Vaste onderdelen van de nieuwsbrief zijn bijdragen over beleidsontwikkelingen, kwantitatieve en kwalitatieve verantwoording van activiteiten in het verstreken kwartaal, belangrijke ontwikkelingen op relevante rechtsgebieden en het meer in de diepte belichten van één of meer casussen. In dit verband streven wij er naar geregeld cliënten aan het woord te laten over hun problematiek, hun wederwaardigheden en de ervaringen die zij met onze ondersteuning hebben opgedaan. De eerste nieuwsbrief van het Centrum IKO en de 116000 Hulplijn verscheen in september 2013 en is verspreid onder 400 leden van het relatienetwerk. De tweede nieuwsbrief verscheen in december in een oplage van 446. De ervaringen tot dusver zijn positief.

Ontvoerd

Het Centrum IKO is op de achtergrond betrokken bij het programma Ontvoerd van RTL4. Wanneer ouders meedoen met het programma en ook bij het Centrum IKO bekend zijn wordt een schriftelijke machtiging van de ouder gevraagd. Dit is nodig om inhoudelijk overleg tussen het programma en het Centrum IKO over een specifieke zaak mogelijk te maken. Begin 2013 is het eerste seizoen afgerond en in 2014 staat het tweede seizoen gepland. In de zomer van 2013 is een extra uitzending geweest: "Hoe is het nu met?". Hierin werden ouders en kinderen in Nederland geïnterviewd over hun terugkeer, het contact met de andere ouder en de nieuwe

ontwikkelingen in hun situatie. Het Centrum IKO blijft het belang van contact tussen ouder en kind, ook tijdens en na een ontvoering onderstrepen. In sommige zaken heeft in een zaak een cross border mediation plaatsgevonden.

Overzicht publicaties per krant, tijdschrift, radio, televisie en internet

Datum	Titel/Onderwerp	Media
24 mei	Derde vermiste kinderen ontvoerd door ouders	Reformatorisch Dagblad
24 mei	Derde vermiste kinderen ontvoerd door ouders	Gelderlander.nl
24 mei	Derde vermiste kinderen ontvoerd door ouders	Telegraaf.nl
24 mei	Al 23 EU-landen met hotline vermiste kinderen	Volkskrant
24 mei	Derde vermiste kinderen ontvoerd door ouders	Brabants Dagblad
1 juli	Curator bij ontvoeren kind naar buitenland	Eindhovens Dagblad
5 juli	Offensief tegen kinderontvoering	De Telegraaf
8.	hulplijn voor ouders	
9.	http://www.116000.nl/	
10.	hulplijn 116000	

Datum	Titel/Onderwerp	Media
24 mei	Derde vermiste kinderen ontvoerd door ouders	Reformatorisch Dagblad
24 mei	Derde vermiste kinderen ontvoerd door ouders	Gelderlander.nl
24 mei	Derde vermiste kinderen ontvoerd door ouders	Telegraaf.nl
24 mei	Al 23 EU-landen met hotline vermiste kinderen	Volkskrant
24 mei	Derde vermiste kinderen ontvoerd door ouders	Brabants Dagblad
1 juli	Curator bij ontvoeren kind naar buitenland	Eindhovens Dagblad
5 juli	Offensief tegen kinderontvoering	De Telegraaf
8.	hulplijn voor ouders	
9.	http://www.116000.nl/	
10.	hulplijn 116000	

7. Het Mediation Bureau

De voorgeschiedenis

Het Mediation Bureau van het Centrum IKO is opgericht in 2009. Na een tweedaags congres in Apeldoorn in 2007 waar verschillende cross border mediators uit Engeland, Duitsland en Frankrijk een demonstratie gaven van hun methode om een internationale kinderontvoering met behulp van mediation te beslechten, besloot het Centrum IKO een opleiding cross border mediation te ontwikkelen.

Samen met het ministerie van VenJ en de rechtbank Den Haag is besloten ervaren familie mediators met kennis van het Haags Kinderontvoeringsverdrag en NMI gecertificeerde mediators met een familie therapeutische achtergrond te vragen deel te nemen aan de opleiding. In 2009 zijn de negen cross border mediators aan het werk gegaan. In 2011 zijn er nog eens negen cross border mediators geschoold. Vanwege de emotionele en juridisch specifieke problematiek wordt gewerkt met twee mediators.

Cross border mediation werd vervolgens onderdeel van een pilotproject waarbij mediation onderdeel werd van de nieuwe verkorte gerechtelijke procedure bij de rechtbank Den Haag.

De evaluatie van de pilotperiode, uitgevoerd door het Verwey Jonker instituut, was positief.

Aangetoond was dat een bemiddeling bijdraagt aan een betere verstandhouding tussen ouders en het maken van onderlinge afspraken over de kinderen vergemakkelijkt.

Vanaf de opening van Het Mediation Bureau van het Centrum IKO hebben 83 ouderparen gebruik gemaakt van cross border mediation. In meer dan de helft van de zaken hebben ouders samen afspraken gemaakt over de verblijfplaats van hun kinderen of over de omgang.

In het jaarverslag wordt een beeld geschetst van de zaken die in 2013 door het Mediation Bureau in cross border mediation zijn georganiseerd. Via het Mediation Bureau worden internationale kinderontvoeringszaken, internationale omgangszaken en relocation-zaken (verzoek door een van de ouders aan de rechter om het land met de kinderen te mogen verlaten) behandeld in cross border mediation. Er wordt getoond hoeveel zaken in cross border mediation zijn geweest, welke landen betrokken zijn, de leeftijden van de kinderen, of er een kindgesprek heeft plaatsgevonden en in welke talen de cross border mediation heeft plaatsgevonden.

De uitkomst van een mediation is te verdelen in een gehele overeenstemming, een spiegelovereenkomst of een deelovereenstemming. Bij een gehele overeenstemming zijn ouders het in een vaststellingsovereenkomst onderling eens over de hoofdverblijfplaats van het kind en een bijbehorende contact- en zorgregeling. Zijn ouders het eens over de hoofdverblijfplaats van het kind dan wordt het verzoek tot teruggeleiding ingetrokken. Een spiegelovereenkomst houdt in dat ouders het niet eens zijn over de hoofdverblijfplaats van het kind, maar dat ouders in de vaststellingsovereenkomst contact- en zorgregelingen zijn overeengekomen in het geval dat een kind in het ene land of in het andere land is en de hoofdverblijfplaats door de rechter krijgt toegewezen. Bij een deelovereenstemming maken ouders een contactregeling met de kinderen voor de duur van de lopende (HKOV-) procedure(s).

In 2013 zijn in totaal 32 verzoeken tot cross border mediation onderzocht waarvan 24 verzoeken in internationale kinderontvoeringszaken (75%) en 8 verzoeken in internationale omgangszaken en relocation-zaken (25%).

Van de 32 verzoeken tot cross border mediation die zijn onderzocht, zijn 20 zaken voor een cross border mediation in aanmerking gekomen (62,5%), 14 kinderontvoeringszaken en 6 internationale omgangszaken of relocationzaken.

Internationale kinderontvoeringszaken (IKO)

Algemene informatie

De verzoeken tot cross border mediation in internationale kinderontvoeringszaken kunnen via drie verschillende wegen bij het Mediation Bureau worden geplaatst.

1e. In de voorfase, nadat de Centrale autoriteit de ouder die het kind heeft meegenomen heeft ingelicht over het verzoek van de achtergebleven ouder en de op handen zijnde terug geleidingsprocedure. In deze fase is de gerechtelijke procedure nog niet gestart.

Er kan ook een cross border mediation worden geïnitieerd wanneer er sprake is van een verzoek om een omgangsregeling.

2e. Tijdens de gerechtelijke fase van een verzoek tot terug geleiding. De optie om via een cross border mediation tot overeenstemming te komen wordt toegelicht door de rechter tijdens de regiezitting. De coördinator van het Mediation Bureau is ter zitting aanwezig om wanneer de ouders en advocaten voor die optie kiezen, direct het intake gesprek te kunnen voeren.

3e. Ouders en advocaten kunnen ook direct contact op nemen met het Mediation Bureau om te onderzoeken of zij samen een vaststellingsovereenkomst kunnen opstellen zonder dat er een rechter aan te pas komt of zonder inschakeling van de Centrale autoriteit. In zaken waar een van de ouders met de kinderen legaal wil vertrekken naar een ander land kan het maken van een vaststellingsovereenkomst over de omgang met de kinderen in een cross border mediation voor beide ouders een goede optie zijn.

Het Centrum IKO adviseert ouders die een grensoverschrijdende overeenkomst wensen te maken, dit te doen met ervaren IKO mediators. Er zijn negen IKO advocaat mediators en negen NMI gecertificeerde mediators die familietherapeut, gedragswetenschapper of kinderpsycholoog zijn.

Alle cross border mediators in IKO zaken zijn speciaal geschoold en verbonden aan het Mediation Bureau.

In 2013 zijn in totaal 21 verschillende landen bij de verzoeken tot cross border mediations betrokken geweest, waarbij Suriname in 4 zaken betrokken was. De Verenigde Staten en België waren per land in 3 zaken betrokken en de landen Egypte, Litouwen, Turkije en Bulgarije waren per land in 2 zaken betrokken.

De landen Bosnië, Polen, Venezuela, Irak, Mexico, Dominicaanse Republiek, Hong Kong, Bermuda, Italië, Colombia, Canada, Portugal, Ghana en Zambia zijn elk in één zaak betrokken geweest.

Cross border mediations in 2013

In totaal heeft het Mediation Bureau het afgelopen jaar in 32 zaken met 64 ouders gesproken om te inventariseren of een cross border mediation hen kan helpen om tot een oplossing te komen voor hun geschil. Onderzocht wordt hoe groot de bereidheid is van beide ouders om naar oplossingen te zoeken in het belang van hun kind. Alle opties moeten aan de orde gesteld kunnen worden. Wanneer een van de ouders vasthoudt aan het eigen gelijk is een mediation niet mogelijk. Om dat te kunnen vaststellen voert een van de cross border mediators een voorgesprek via Skype of de telefoon (van minimaal een uur) met iedere ouder.

In categorie 1. Via de doorverwijzing door de Centrale autoriteit heeft één ouderpaar gebruikt. Zij wensten een grensoverschrijdende omgangsregeling met hun kinderen.

In categorie 2. Al deze zaken hadden betrekking op een Internationale Kinderontvoering. Tijdens de gerechtelijke procedure is de coördinator van het Mediation Bureau bij 24 regiezittingen aanwezig geweest. Na het gesprek met de regierechter hebben 16 ouderparen (67%) aangegeven eerst te willen praten met elkaar om te onderzoeken of zij tijdens een cross border mediation samen tot een overeenstemming konden komen.

In 16 regiezittingen zijn de ouders doorverwezen naar cross border mediation (67%).

In de overige 8 regiezittingen heeft geen doorverwijzing naar cross border mediation plaatsgevonden, in 6 zittingen vanwege de afwezigheid van één van de ouders op de regiezitting en in 2 zittingen besloten ouders tijdens de regiezitting af te zien van hun mogelijkheid tot cross border mediation. Van de 16 zaken die tijdens de regiezittingen naar mediation zijn doorverwezen is in 2 zaken na de intake door de cross border mediators besloten dat de situatie niet mediabel was vanwege contra-indicaties.

In totaal zijn 14 kinderontvoeringszaken in mediation geweest (58%). In 13 cross border mediations was moeder degene die het kind heeft meegenomen of achtergehouden (93%) en in 1 zaak was het vader die het kind heeft meegenomen of achtergehouden (7%).

Van de 14 cross border mediations hebben in totaal 6 zaken tot resultaat geleid (43%), waarvan 1 volledige overeenstemming, 4 spiegelovereenkomsten en 1 deelovereenstemming. Tevens lag in 4 zaken een volledige overeenkomst op tafel, maar kon een ouder op het laatste moment niet tot ondertekening over gaan.

In categorie 3. Er zijn 7 aanvragen in mediation genomen buiten de CA en rechtbank Den Haag om. De verzoeken tot cross border mediation in internationale omgangszaken en relocation-zaken zijn in 3 zaken door andere gerechtelijke instanties dan de rechtbank Den Haag voorgelegd. Door ouders en advocaten zijn 4 zaken aan het Mediation Bureau voorgelegd. Van alle verzoeken tot het vaststellen van een internationale omgangsregeling door middel van een cross border mediation heeft dit uiteindelijk in 6 zaken plaatsgevonden.

Kijken we naar categorie 1 en 3 samen dan is het resultaat als volgt:

In 3 zaken heeft de moeder om internationale omgang met haar kind(eren) verzocht, in 3 zaken heeft vader verzocht tot het vaststellen van een internationale omgangsregeling. Van de 6 cross border mediations in internationale omgangszaken hebben in totaal 2 zaken tot een volledig resultaat geleid (33%). Ouders hebben een volledige overeenstemming kunnen bereiken over een internationale contact- en zorgregeling. Tevens lag in 1 zaak een complete internationale contact- en zorgregeling op tafel, maar kon een ouder op het laatste moment niet tot ondertekening over gaan, omdat de IND geen duidelijkheid kon geven over het verkrijgen van een verblijfsvergunning wanneer de buitenlandse moeder in Nederland kwam wonen.

Voorzieningen ter ondersteuning van de cross border mediation

De taal

De taal die tijdens de cross border mediations wordt gesproken is afhankelijk van de gemeenschappelijke taal waarin ouders met elkaar communiceren. Van de 16 kinderontvoeringszaken die zijn doorverwezen naar cross border mediation via de rechtbank, zijn 4 zaken in het Nederlands (25%), 3 zaken in het Engels (19%) en 9 zaken in overige talen, met een tolk (56%), behandeld.

Van de 8 verzoeken tot cross border mediation voor het vaststellen van een internationale omgangsregeling, zijn 3 zaken in het Nederlands (38%), 4 zaken in het Engels (50%) en 1 zaak in een overige taal met een tolk (12%) behandeld.

Het kindgesprek

Kinderen worden vanaf 3 jaar gehoord door een deskundige kinderpsycholoog die tevens deel uitmaakt van het team cross border mediators, maar niet betrokken is bij de zaak. Het verslag van 'de stem van het kind' wordt ingebracht in de cross border mediation.

De 14 ouderparen die aan de cross border mediation in het kader van een kinderontvoering deelnamen hebben 24 kinderen. Van deze kinderen waren er 5 jonger dan 3 jaar. Van 19 kinderen zijn met toestemming van de ouders 16 kinderen gehoord (84%). Van de zes ouderparen die in het kader van een internationale omgang met elkaar in mediation zijn gegaan zijn 3 kinderen gehoord (60%). Het betrof 6 kinderen waarvan 1 jonger dan 3 jaar.

Cross border mediation via Skype.

Bij het vaststellen van een internationale omgangsregeling bestaat voor ouders de mogelijkheid om via Skype in cross border mediation te gaan. Van de 8 verzoeken tot het vaststellen van een internationale omgangsregeling, zijn in totaal 4 verzoeken tot cross border mediation via Skype behandeld.

Samenvatting cijfers vanaf mei 2009 t/m 2013

Vanaf het begin van de pilot in november 2009 tot en met december 2013 hebben in totaal 83 mediations plaatsgevonden. Van deze 83 cross border mediations hebben 29 mediations tot een volledige overeenstemming geleid, 19 mediations hebben geresulteerd in een spiegelovereenkomst en 1 mediation heeft geresulteerd in een deellovenstemming. Tot nu toe hebben in 60% van de cross border mediations ouders samen een overeenstemming bereikt.

Intervisiebijeenkomsten

Tweejaarlijks organiseert het Mediation Bureau intervisiebijeenkomsten voor de 18 cross border mediators. Tijdens de intervisiebijeenkomsten worden alle mediations van het half jaar ervoor door de cross border mediators samen met de coördinator van Het Mediation Bureau en de directeur geëvalueerd. Zo worden onder andere knelpunten, de verschillende gesprekstechnieken, het belang van het kindgesprek, de rol en coördinatie van het Mediation Bureau besproken. Doel is om aanpassingen in de werkwijze te verbeteren. Aan de orde komen veiligheid en juridische complicaties die zijn opgetreden (nadat de vaststellingsovereenkomst in beide landen is geëffectueerd) Dit kan zijn: de gevolgen van het bezoek van kinderen aan ouders in het buitenland in lopende gerechtelijke procedures in Nederland. Het voorkomen van het opnemen van de gesprekken door een van de ouders en nieuwe vormen van mediation op afstand zoals de toepassing van Skype mediation.

De cross border mediators zijn speciaal getraind om via Skype een internationale omgangsregeling met de ouders op te kunnen stellen. Skype is een middel om een cross border mediation te kunnen faciliteren wanneer één van de ouder absoluut geen mogelijkheid heeft om naar Nederland af te reizen.

Internationale omgang

De advocaat van vader benadert het Mediation Bureau om via cross border mediation een internationale omgangsregeling vast te stellen. Het gaat om een Nederlandse vader en een Braziliaanse moeder die samen een zoon van 3 jaar hebben. De ouders hebben samengewoond in Nederland. Na het verbreken van de relatie is moeder met hun zoon in Brazilië gaan wonen. Vader heeft hier mee ingestemd, maar hij wil graag een internationale omgangsregeling op papier vaststellen.

Een medewerker van het Mediation Bureau neemt contact op met de ouders voor een informatief gesprek. Het Mediation Bureau stuurt per email de besproken informatie en de benodigde documenten naar de ouders en hun procesvertegenwoordigers toe. Aangezien moeder niet in de gelegenheid is om naar Nederland toe te komen, wordt besloten om de cross border mediation via Skype te behandelen. Nadat de ouders de mediationovereenkomst, waarin de voorwaarden staan waaronder een cross border mediation plaatsvindt, ondertekend retour hebben gestuurd aan het Mediation Bureau, vinden de intakegesprekken op Skype met ieder van de ouders apart plaats. Vervolgens wordt door de mediators aangegeven dat beide ouders voldoende gemotiveerd zijn om de mediation te laten starten. Op de eerste dag van de mediation vinden twee mediationssessies via een groepsgesprek met beide mediators en beide ouders op Skype plaats. Aan het einde van de dag stellen de mediators samen met de medewerker van het Mediation Bureau een conceptovereenkomst op die aan de procesvertegenwoordigers en de ouders wordt toegestuurd.

De volgende dag zijn de ouders en de mediators weer op Skype voor de derde mediationssessie. Tijdens deze laatste sessie wordt de conceptovereenkomst besproken en uitgewerkt. De definitieve overeenkomst wordt toegestuurd naar de ouders en zij hebben deze beide ondertekend en binnen een half uur per e-mail retour gestuurd aan het Mediation Bureau. In de vaststellingsovereenkomst hebben ouders een zorg- en contactregeling afgesproken.

Verzoek tot terugleiding –volledige overeenstemming

De griffier van de rechtbank Den Haag stelt de medewerker van het Mediation Bureau op de hoogte van een regiezitting tussen een Griekse vader en een Nederlandse moeder over de verblijfplaats van hun 6-jarige dochter en 12-jarige zoon. De ouders zijn gescheiden, maar hebben gezamenlijk gezag. Moeder heeft de kinderen zonder toestemming van vader meegenomen naar Nederland. De vader is via zijn advocaat een gerechtelijke procedure tot terugleiding gestart. De medewerker van het Mediation Bureau maakt alvast een planning voor een mogelijke cross border mediation binnen 3 tot 5 dagen na de regiezitting en stelt de advocaten van de ouders omtrent de mogelijkheid van cross border mediation op de hoogte. Tijdens de regiezitting wordt duidelijk dat beide ouders een oplossing willen zoeken voor hun geschil over de verblijfplaats van hun kinderen door middel van cross border mediation.

Na de regiezitting neemt een medewerker van het Mediation Bureau de ouders en hun advocaten mee naar de mediationkamer op de rechtbank voor het informatiegesprek. Er wordt uitleg gegeven over de gehele procedure van de cross border mediation en de planning. Ouders ondertekenen de mediation-overeenkomst, waarmee ze akkoord gaan met de voorwaarden waaronder een cross border mediation plaatsvindt. Daarna worden de ouders gebeld voor het intakegesprek met de mediator. Uit het intakegesprek blijkt dat beide ouders gemotiveerd zijn en er wordt groen licht gegeven voor de mediation. Vanwege de leeftijd van de kinderen, vindt een kind gesprek plaats met een kinderpsycholoog. Het verslag van het kind gesprek wordt naar het Mediation Bureau gestuurd. Een van de ouders komt op basis van inkomen en vermogen in aanmerking voor een toevoeging mediation van de Raad voor Rechtsbijstand. De medewerker van het Mediation Bureau draagt zorg voor de aanvraag toevoeging mediation. De andere ouder komt niet in aanmerking voor een toevoeging en zal de kosten voor de mediation betalen.

Op de eerste dag van de cross border mediation staan twee sessies gepland. De stem van de kinderen wordt door het verslag van het kind gesprek in de mediation gebracht. Aan het einde van die dag stellen de mediators en de medewerker van het Mediation Bureau een conceptovereenkomst op die naar de advocaten van beide ouders wordt verstuurd. De volgende dag wordt de conceptovereenkomst met de ouders verder besproken en uitgewerkt tot een vaststellingsovereenkomst. Ouders zijn overeen gekomen dat de kinderen met moeder terug gaan naar Griekenland. Tevens zijn afspraken gemaakt over co-ouderschap. De ouders ondertekenen de vaststellingsovereenkomst aan het einde van de cross border mediation in het bijzijn van de mediators. De advocaten van de ouders krijgen de opdracht om de vaststellingsovereenkomst in te brengen in de gerechtelijke procedure.

Jaarcijfers Centrom IKO 2013

		2013		2014
VASTE ACTIVA	€	€	€	€
Opbrengsten *)		628.881		547.913
Kosten				
Personeelskosten				
Afschrijvingen materiële vaste activa	439.694		369.264	
Huisvestingskosten	6.278		4.554	
Kantoorkosten	59.359		36.290	
Autokosten	38.988		74.316	
Verkoopkosten	10.154		10.921	
Algemene kosten	58.390		29.543	
Totaal activa		624.300		531.544
Exploitatieresultaat		4.581		16.369
Rentebaten en soortgelijke				
Opbrengsten	1.248		2.470	
Rentelasten en soortgelijke kosten	- 252		-517	
Financiële baten en lasten		996		1.953
Exploitatieresultaat		5.577		18.322

*) Opbrengsten totaal.	€ 628.881
Bestaande uit:	
Instellingssubsidie ministerie VenJ	€ 345.000
Projectsubsidie Mediationbureau VenJ	€ 30.000
De Europese commissie;	
Daphne/ De 116000hulplijn	€ 115.687
Civil Justice/ Het LEPCA project.	€ 108.867
Bijdrage fondsen en scholing	€ 29.327

Bijlagen

Overzicht cijfers 1 januari tot en met 31 december 2013

Kinderontvoeringen

Verzorgende ouder			Verdragsland		
Van	Naar	Moeder	Vader	Kinderen	Leeftijd
Nederland	Argentinië	1	0	1	7
Nederland	België	1	0	1	0
Nederland	België	1	0	2	7,14
Nederland	België	0	1	1	onbekend
Nederland	België	1	0	1	7
Nederland	België	1	0	1	4
Nederland	Brazilië	1	0	2	3,6
Nederland	Canada	1	0	1	1
Nederland	Denemarken	1	0	1	2
Nederland	Dominicaanse Republiek	1	0	2	2,2
Nederland	Duitsland	1	0	3	3,4,8
Nederland	Duitsland	1	0	2	10,15
Nederland	Duitsland	1	0	1	0
Nederland	Duitsland	1	0	1	3
Nederland	Frankrijk	1	0	1	onbekend
Nederland	Frankrijk	1	0	1	8
Nederland	Frankrijk	1	0	4	5,8,11,13
Nederland	Frankrijk	1	0	1	1
Nederland	Frankrijk	1	0	1	8
Nederland	Georgië	1	0	1	11
Nederland	Hongarije	1	0	2	4,6
Nederland	Hong Kong (China)	1	0	1	1
Nederland	Israël	1	0	1	11
Nederland	Italië	1	0	1	5
Nederland	Litouwen	1	0	2	0,0
Nederland	Marokko	1	0	1	1
Nederland	Marokko	1	0	1	9
Nederland	Marokko	1	0	2	8,9
Nederland	Mexico	1	0	1	2
Nederland	Oekraïne	1	0	1	3
Nederland	Peru	1	0	1	7
Nederland	Peru	1	0	1	8
Nederland	Peru	1	0	1	4
Nederland	Peru	1	0	2	2,6
Nederland	Polen	1	0	1	4
Nederland	Polen	1	0	1	0
Nederland	Polen	1	0	1	1
Nederland	Roemenië	1	0	1	6
Nederland	Slowakije	1	0	1	3
Nederland	Spanje	1	0	3	2,4,10
Nederland	Spanje	1	0	1	10
Nederland	Turkije	1	0	2	5,11
Nederland	Turkije	1	0	1	5
Nederland	Turkije	1	0	1	0
Nederland	Turkije	1	0	2	13, 20
Nederland	Turkije	1	0	2	onbekend
Nederland	Turkije	0	1	1	14
Nederland	Turkije	1	0	2	11,12
Nederland	Turkije	1	0	2	8,16
Nederland	Verenigde Staten	1	0	1	13
Nederland	Verenigde Staten	1	0	1	3
Nederland	Verenigde Staten	1	0	1	0
België	Nederland	1	0	3	2,7,8
België	Nederland	1	0	4	2,5,7,7
België	Nederland	1	0	4	0
Bulgarije	Nederland	1	0	2	onbekend

Canada	Nederland	1	0	2	0
Colombia	Nederland	1	0	1	8
Duitsland	Nederland	1	0	1	3
Estland	Nederland	1	0	1	13
Hongarije	Nederland	1	0	2	2,4
Ierland	Nederland	1	0	2	6,9
Ierland	Nederland	1	0	2	onbekend
Litouwen	Nederland	1	0	1	0
Marokko	Nederland	1	0	2	3,8
Polen	Nederland	1	0	1	8
Polen	Nederland	1	0	1	8
Polen	Nederland	1	0	1	onbekend
Spanje	Nederland	1	0	1	9
Spanje	Nederland	1	0	1	8
Verenigd Koninkrijk	Nederland	1	0	1	1
Verenigde Staten	Nederland	1	0	1	8
Verenigde Staten	Nederland	1	0	1	12
Verenigde Staten	Nederland	1	0	1	9
Verenigde Staten	Nederland	0	1	2	6,7
Verenigde Staten	Nederland	1	0	1	11
Zuid-Afrika	Nederland	1	0	1	12
Andorra	Mexico	1	0	1	3
Australië	Zuid-Afrika	1	0	3	11,14,20
België	Italië	1	0	1	5
Brazilië	Noorwegen	1	0	1	5
Canada	Verenigde Staten	1	0	1	10
Costa Rica	Verenigde Staten	1	0	2	0,0
Frankrijk	Marokko	1	0	2	11,18
Frankrijk	Seychellen	1	0	1	7
Oostenrijk	Duitsland	1	0	2	12,13
Polen	Zuid-Afrika	1	0	1	onbekend
Portugal	Letland	1	0	1	10
Turkije	Moldavië	1	0	1	6
Subtotaal		86	3	129	
Internationale kinderontvoering.					
Verzorgende ouder Niet-verdragsland					

Verzorgende ouder			Niet-Verdragsland		
Van	Naar	Moeder	Vader	Kinderen	Leeftijd
Nederland	Angola	0	1	2	2,6
Nederland	China	1	0	2	7,12
Nederland	China	1	0	2	2,4
Nederland	Kenia	1	0	1	6
Nederland	Kenia	1	0	1	9
Nederland	Sint Maarten	1	0	3	10,14,18
Nederland	Sint Maarten	1	0	1	6
Nederland	Vietnam	1	0	1	0
Irak	Nederland	1	0	2	5,9
Kenia	Nederland	1	0	2	8,9
Somalië	Nederland	1	0	1	4
Suriname	Nederland	1	0	2	9,13
China	Kazachstan	1	0	2	1,4
Curaçao	België	1	0	2	12,15
onbekend	Spanje	1	0	1	12
Turkije	Rusland	1	0	2	3,6
Verenigde Staten	onbekend	1	0	2	3,3
Zweden	Filipijnen	16	1	29	
Subtotaal		18	0	35	
Totaal		104	3	164	

Kinderontvoering

Niet verzorgende ouder			Verdragsland			
Van	Naar	Moeder	Vader	Kinderen	Leeftijd	extra info
Nederland	België	0	1	1	2	
Nederland	België	0	1	1	4	
Nederland	België	0	1	1	2	
Nederland	België	1	0	1	13	
Nederland	België	1	0	1	6	
Nederland	Bosnië en Herzegovina	0	1	2	2,3	
Nederland	Bosnië en Herzegovina	0	1	1	2	
Nederland	Duitsland	0	1	1	13	
Nederland	Duitsland	1	0	2	6,9	
Nederland	Duitsland	0	1	2	11,11	
Nederland	Marokko	0	1	3	5,7,10	
Nederland	Polen	0	1	1	2	
Nederland	Spanje	0	1	2	8,14	
Nederland	Turkije	0	1	2	6,10	
Nederland	Turkije	1	0	2	8,8	
Nederland	Turkije	1	0	1	17	
Nederland	Turkije	0	1	1	14	Moeder overleden
Nederland	Turkije	0	1	1	6	
Nederland	Turkije	0	1	2	4,5	
Nederland	Venezuela	0	1	1	6	
Nederland	Verenigd Koninkrijk	0	1	1	6	
Nederland	Verenigde Staten	1	0	1	1	
België	Nederland	0	1	2	10,13	
België	Nederland	0	1	3	4,6,7	
België	Nederland	0	1	2	3,5	
België	Nederland	0	1	1	14	
Colombia	Nederland	0	1	2	13	
Colombia	Nederland	0	1	2	8,13	
Dominicaanse Republiek	Nederland	0	1	2	11,11	
Litouwen	Nederland	0	1	1	2	
Marokko	Nederland	0	1	1	9	
Polen	Nederland	0	1	2	10,14	
Polen	Nederland	1	0	1	4	
Turkije	Nederland	0	1	1	3	
Subtotaal		7	27	51		

Niet verzorgende ouder			Niet-Verdragsland			
Van	Naar	Moeder	Vader	Kinderen	Leeftijd	extra info
Nederland	Algerije	0	1	2	6,7	
Nederland	Egypte	0	1	1	2	
Nederland	Irak	0	1	2	6,8	
Nederland	Irak	0	1	2	3,6	
Nederland	Irak	0	1	2	15,17	
Nederland	Irak	0	1	2	7,11	
Nederland	Irak	0	1	3	5,8,11	
Nederland	Libië	0	1	5	2,6,10,10	
Ghana	Nederland	0	1	2	6,7	
Suriname	Nederland	1	0	1	1	
Libanon	Jordanië	0	1	1	12	
Spanje	Algerije	0	1	1		
Verenigd Koninkrijk	India	0	1	1	9	
Subtotaal		1	12	25		
Totaal		8	39	76		

Kinderontvoering

Co ouder			Verdragsland		
Van	Naar	Moeder	Vader	Kinderen	Leeftijd
Nederland	Bosnië en Herzegovina	0	1	1	1
Nederland	Brazilië	1	0	1	0
Nederland	Brazilië	1	0	1	8
Nederland	Dominicaanse Republiek	1	0	1	2
Nederland	Duitsland	1	0	2	2,5
Nederland	Frankrijk	0	1	1	4
Nederland	Frankrijk	1	0	3	7,12,14
Nederland	Oostenrijk	0	1	1	10
Nederland	Polen	1	0	1	3
Nederland	Portugal	1	0	2	6,10
Nederland	Spanje	1	0	1	4
Nederland	Verenigd Koninkrijk	1	0	1	3
Duitsland	Nederland	1	0	3	5,9,11
Subtotaal		10	3	19	

Co ouder			Niet-Verdragsland		
Van	Naar	Moeder	Vader	Kinderen	Leeftijd
Nederland	Egypte	1	0	1	5
Nederland	Nederland	0	1	1	onbekend
Subtotaal		1	1	2	
Totaal		11	4	21	

Kinderontvoering

Familie			Verdragsland			
Van	Naar	Moeder	Vader	Kinderen	Leeftijd	extra info
Nederland	Zweden	1	1	5		Familie mz houdt kind achter
Subtotaal	2	0	0	2		

Familie			Niet-Verdragsland			
Van	Naar	Moeder	Vader	Kinderen	Leeftijd	extra info
Nederland	Curaçao	1	0	1	13	Oma ontvoerder, vader uit beeld
Nederland	Namibië	0	1	1	11	Moeder overleden, alleen vader achterblijver
Nederland	Suriname	1	1	1	onbekend	Oma ontvoerder
Nederland	Suriname	1	1	2	9,11	Oma ontvoerder
Subtotaal		3	3	5		
Totaal		4	4	10		

Kinderontvoering

Binnenlandse ontvoering/omgang

Van	Naar	Moeder	Vader	Kinderen	Leeftijd
Nederland	Nederland	1	0	2	12,13
Nederland	Nederland	1	0	1	5
Nederland	Nederland	1	0	2	1,4
Nederland	Nederland	0	1	1	2
Nederland	Nederland	0	1	3	12,17,18
Nederland	Nederland	0	1	1	16
Nederland	Nederland	1	0	1	1
Nederland	Nederland	1	0	1	0
Nederland	Nederland	1	0	1	4
Nederland	Nederland	1	0	1	9
Nederland	Nederland	1	0	2	3,10
Nederland	Nederland	0	1	2	10,12
Nederland	Nederland	1	0	1	0
Nederland	Nederland	1	0	2	13,16
Nederland	Nederland	1	0	3	3,8,9
Nederland	Nederland	1	0	1	2
Nederland	Nederland	0	1	1	12
Nederland	Nederland	1	0	1	4
Nederland	Nederland	1	0	1	7
Nederland	Nederland	1	0	2	9,13
Nederland	Nederland	0	1	2	8,9
Nederland	Nederland	0	1	1	3
Nederland	Nederland	0	1	1	1
Totaal		15	8	34	

Preventie

Dreigende kindertvoering			Verdragsland			
Van	Naar	Moeder	Vader	Kinderen	Leeftijd	Extra Info
Nederland	Albanië	1	0	1	5	
Nederland	Aruba	1	0	1	11	
Nederland	Australië	0	1	1	13	
Nederland	Australië	1	0	3	8,12,15	
Nederland	Belarus	1	0	2	5,9	
Nederland	België	0	1	1	14	
Nederland	België	1	0	2	1,3	
Nederland	België	1	0	2	7,9	
Nederland	België	0	1	1	9	
Nederland	Brazilië	1	0	1	0	
Nederland	Brazilië	1	0	2	2,4	
Nederland	Brazilië	1	0	1	2	
Nederland	Brazilië	1	0	1	1	
Nederland	Brazilië	1	0	1	onbekend	
Nederland	Bulgarije	0	1	1	onbekend	
Nederland	Canada	1	0	1	4	
Nederland	Canada	1	0	2	2	
Nederland	Canada	1	0	1	1	
Nederland	Canada	1	0	2	4,4	
Nederland	Chili	1	0	2	5,8	
Nederland	China	0	1	1	9	
Nederland	Colombia	0	1	2	7,9	
Nederland	Costa Rica	1	0	1	3	
Nederland	Duitsland	1	0	1	1	
Nederland	Duitsland	1	0	2	3,5	

Nederland	Duitsland	1	0	3	1,2,7	
Nederland	Duitsland	1	0	1	onbekend	
Nederland	Duitsland	1	0	2	6,7	
Nederland	Duitsland	1	0	4	3,10,14,15	
Nederland	El Salvador	0	1	1	0	
Nederland	Frankrijk	1	0	1	6	
Nederland	Frankrijk	1	0	1	2	
Nederland	Frankrijk	1	0	1	12	
Nederland	Frankrijk	1	0	4	6,8,14,16	
Nederland	Frankrijk	1	0	1	1	
Nederland	Frankrijk	1	0	2	4,7	
Nederland	Frankrijk	0	1	1	5	
Nederland	Frankrijk	1	0	2	6,8	
Nederland	Frankrijk	1	0	2	6,8	
Nederland	Griekenland	1	0	1	6	
Nederland	Griekenland	1	0	2	onbekend	
Nederland	Griekenland	0	1	2	6,8	
Nederland	Griekenland	1	0	1	7	
Nederland	Griekenland	0	1	1	0	
Nederland	Guatemala	0	1	1	4	
Nederland	Israël	1	0	2	11,13	
Nederland	Israël	1	0	1	7	
Nederland	Italië	1	0	1	3	
Nederland	Italië	0	1	1	3	
Nederland	Italië	0	1	2	10,13	
Nederland	Kroatië	0	1	1	6	
Nederland	Marokko	0	1	1	0	
Nederland	Marokko	0	1	2	3,8	
Nederland	Marokko	1	0	2	0,5	
Nederland	Marokko	0	1	2	5,11	
Nederland	Marokko	0	1	6	1,4,16,18,20,24	
Nederland	Marokko	1	0	1	1	
Nederland	Marokko	1	0	1	12	
Nederland	Marokko	1	0	1	3	
Nederland	Marokko	1	0	1	0	
Nederland	Marokko	0	1	2	3,5	
Nederland	Marokko	0	1	2	1,4	
Nederland	Marokko	1	0	2	1,2	
Nederland	Marokko	0	1	2	0,2	
Nederland	Mexico	1	0	1	0	
Nederland	Mexico	1	0	1	0	
Nederland	Nieuw-Zeeland	1	0	2	3,5	
Nederland	Nieuw-Zeeland	1	0	2	6,8	
Nederland	Nieuw-Zeeland	1	0	1	7	
Nederland	Noorwegen	0	1	1	2	
Nederland	Noorwegen	1	0	2	11,13	
Nederland	Oekraïne	1	0	1	6	
Nederland	Peru	1	0	1	4	
Nederland	Peru	1	0	1	2	
Nederland	Polen	1	0	1	5	
Nederland	Polen	1	0	1	1	
Nederland	Polen	0	1	2	4,6	
Nederland	Polen	1	0	3	11,14,15	
Nederland	Polen	1	0	2	3,6	
Nederland	Portugal	0	1	1	2	
Nederland	Roemenië	1	0	2	3,4	
Nederland	Roemenië	0	1	1	onbekend	
Nederland	Servië	0	1	2	2,4	
Nederland	Spanje	0	1	2	13,16	

Nederland	Spanje	1	0	2	11,17	
Nederland	Spanje	1	0	3	6,8,13	
Nederland	Spanje	0	1	2	11,15	
Nederland	Sri Lanka	0	1	2	3,5	
Nederland	Thailand	1	0	2	8,10	
Nederland	Thailand	1	0	1	7	
Nederland	Thailand	1	0	1	6	
Nederland	Thailand	1	0	1	2	
Nederland	Thailand	1	0	1	6	
Nederland	Turkije	0	1	1	0	
Nederland	Turkije	0	1	3	ongeboren,1,4	
Nederland	Turkije	0	1	3	3	
Nederland	Turkije	1	0	2	15,17	
Nederland	Turkije	1	0	1	11	
Nederland	Turkije	0	1	2	8,11	
Nederland	Turkije	0	1	1	5	
Nederland	Turkije	0	1	2	2,4	
Nederland	Turkije	1	0	1	2	
Nederland	Turkije	0	1	2	1,3	
Nederland	Turkije	0	1	1	6	
Nederland	Turkije	1	0	1	14	
Nederland	Turkije	0	1	2	8,10	
Nederland	Turkije	0	1	1	5	
Nederland	Turkije	0	1	1	2	
Nederland	Turkije	1	0	2	2,6	
Nederland	Turkije	0	1	4	0,4,7,9	
Nederland	Turkije	0	1	2	11,14	
Nederland	Turkije	1	0	1	5	
Nederland	Turkije	0	1	1	5	
Nederland	Verenigd Koninkrijk	0	1	2	10,11	
Nederland	Verenigd Koninkrijk	1	0	1	11	
Nederland	Verenigde Staten	1	0	3	14,17	
Nederland	Verenigde Staten	1	0	2	8,16	
Nederland	Verenigde Staten	0	1	2	5,7	
Nederland	Verenigde Staten	1	0	2	2,3	
Nederland	Verenigde Staten	0	1	2	6,10	
Nederland	Verenigde Staten	1	0	2	1,4	
Nederland	Verenigde Staten	0	1	2	12,15	
Nederland	Verenigde Staten	1	0	2	3,5	
Nederland	Verenigde Staten	1	0	1	7	
Nederland	Verenigde Staten	0	1	1	onbekend	
Nederland	Verenigde Staten	1	0	1	4	
Nederland	Verenigde Staten	1	0	2	8,12	
Nederland	Verenigde Staten	1	0	1	0	
Nederland	Verenigde Staten	1	0	2	5,8	
Nederland	Zuid-Afrika	1	0	1	7	
Nederland	Zuid-Afrika	1	0	2	9	
Nederland	Zuid-Korea	1	0	1	6	
Nederland	Zweden	1	0	2	8,12	
Argentinië	Nederland	1	0	1	3	
België	Nederland	0	1	1	7	
Thailand	Nederland	0	1	1	10	
Verenigde Staten	Nederland	1	0	2	5,7	
België	Marokko	0	1	1	2	
Zwitserland	Brazilië	1	0	1	15	
Subtotaal		88	51	223		

Dreigende kinderontvoering			Niet-Verdragsland			
Van	Naar	Moeder	Vader	Kinderen	Leeftijd	Extra info
Nederland	Algerije	0	1	1	9	
Nederland	Angola	0	1	1	4	
Nederland	Angola	1	0	1	8	
Nederland	Armenië	0	1	1	0	
Nederland	China	1	0	1	3	
Nederland	Cuba	1	0	1	7	
Nederland	Curaçao	0	1	1	9	
Nederland	Curaçao	1	0	1	4	
Nederland	Egypte	0	1	1	3	
Nederland	Egypte	0	1	2	10,12	
Nederland	Egypte	1	0	5	11,14,16,16,19	
Nederland	Egypte	0	1	1	10	
Nederland	Egypte	0	1	1	3	
Nederland	Egypte	0	1	2	6,9	
Nederland	Eritrea	0	1	1	5	
Nederland	Ethiopië	0	1	1	onbekend	
Nederland	Filipijnen	1	0	2	6,7	
Nederland	Filipijnen	1	0	2	3,5	
Nederland	Filipijnen	1	0	1	8	
Nederland	Filipijnen	0	1	1	0	
Nederland	Filipijnen	1	0	1	10	
Nederland	Filipijnen	1	0	1	4	
Nederland	Gambia	0	1	1	1	
Nederland	Ghana	0	1	1	2	
Nederland	Ghana	0	1	1	3	
Nederland	Ghana	1	0	1	4	
Nederland	Guinee	0	1	1	4	
Nederland	Indonesië	0	1	1	5	
Nederland	Indonesië	1	0	1	3	
Nederland	Indonesië	1	0	2	3,7	
Nederland	Indonesië	1	0	1	2	
Nederland	Indonesië	1	0	1	8	
Nederland	Indonesië	0	1	1	onbekend	
Nederland	Irak	0	1	2	5,8	
Nederland	Irak	0	1	1	1	
Nederland	Irak	0	1	3	5,9,11	
Nederland	Irak	0	1	2	2,4	
Nederland	Irak	0	1	2	12,13	
Nederland	Iran	0	1	1	5	
Nederland	Iran	0	1	1	6	
Nederland	Iran	0	1	2	11,13	
Nederland	Jamaica	1	0	1	0	
Nederland	Jemen	1	0	3	3,6,9	
Nederland	Libanon	1	0	2	12,14	
Nederland	Libië	0	1	2	0,3	
Nederland	Kenia	0	1	1	2	
Nederland	Madagaskar	0	1	1	0	
Nederland	Maleisië	0	1	2	9,13	
Nederland	onbekend	0	1	1	0	
Nederland	onbekend	0	1	1	1	
Nederland	onbekend	1	0	1	onbekend	
Nederland	onbekend	1	0	1	0	
Nederland	Pakistan	0	0	3	4,6,7	Angst ontvoering door familie
Nederland	Pakistan	0	1	1	3	

Nederland	Qatar	0	1	1	5	
Nederland	Rusland	1	0	1	5	
Nederland	Rusland	1	0	1	3	
Nederland	Rusland	1	0	1	1	
Nederland	Rusland	1	0	2	1,5	
Nederland	Rusland	1	0	1	0	
Nederland	Rusland	1	0	2	6,8	
Nederland	Rusland	1	0	1	4	
Nederland	Rusland	1	0	1	8	
Nederland	Rusland	1	0	4	3,6,13,19	
Nederland	Rusland	1	0	1	3	
Nederland	Rwanda	0	1	2	4,6	
Nederland	Senegal	0	1	1	3	
Nederland	Singapore	1	0	2	11,14	
Nederland	Sudan	0	1	1	0	
Nederland	Suriname	1	0	1	6	
Nederland	Suriname	0	1	1	1	
Nederland	Suriname	0	1	2	10,15	
Nederland	Suriname	0	1	1	onbekend	
Nederland	Suriname	0	1	1	1	
Nederland	Suriname	0	1	4	10,12,14,15	
Nederland	Suriname	1	0	1	5	
Nederland	Suriname	1	0	1	5	
Nederland	Suriname	1	0	1	12	
Nederland	Suriname	1	0	2	8,11	
Nederland	Suriname	1	0	1	2	
Nederland	Suriname	0	1	2	3,6	
Nederland	Suriname	1	0	2	7,10	
Nederland	Suriname	1	0	2	0,0	
Nederland	Syrië	1	0	1	7	
Nederland	Togo	0	1	1	5	
Nederland	Togo	0	1	1	7	
Nederland	Tunesië	0	1	2	10,12	
Nederland	Tunesië	0	1	1	4	
Nederland	Tunesië	0	1	1	11	
Nederland	Tunesië	0	1	2	2,4	
Nederland	Tunesië	0	1	1	11	
Nederland	Tunesië	1	0	1	11	
Nederland	Tunesië	0	1	1	3	
Nederland	Tunesië	0	1	3	1,9,11	
Nederland	Verenigde Arabische Emiraten	1	0	1	5	
Nederland	Vietnam	1	0	1	2	
Libanon	Nederland	1	0	1	ongeboren	
België	Egypte	0	1	1	4	
België	Egypte	0	1	2	9,11	
Filipijnen	Filipijnen	0	1	3	9	
Spanje	Cuba	1	0	2	10,12	
Subtotaal		45	55	146		
Totaal		133	106	369		

Internationale omgang.					
Internationale omgang			Verdragsland		
Van	Naar	Moeder	Vader	Kinderen	Leeftijd
Nederland	België	0	1	2	6,7
Nederland	Colombia	0	1	1	0
Nederland	Duitsland	0	1	1	12
Nederland	Duitsland	0	1	1	2
Nederland	Frankrijk	0	1	2	2,4
Nederland	Frankrijk	0	1	3	13,15
Nederland	Frankrijk	0	1	3	1,2,5
Nederland	Guatemala	0	1	1	4
Nederland	Ierland	1	0	1	14
Nederland	Italië	0	1	1	4
Nederland	Italië	0	1	1	8
Nederland	Turkije	1	0	1	8
Nederland	Turkije	0	1	2	9,10
Nederland	Verenigd Koninkrijk	0	1	1	9
Nederland	Verenigd Koninkrijk	0	1	2	13,15
België	Nederland	0	1	1	1
België	Nederland	1	0	1	9
België	Nederland	0	1	1	1
Bonaire	Nederland	0	1	1	2
Canada	Nederland	0	1	2	5,8
Canada	Nederland	0	1	1	5
Canada	Nederland	0	1	1	11
Duitsland	Nederland	0	1	1	6
Duitsland	Nederland	0	1	1	12
Duitsland	Nederland	0	1	1	9
Duitsland	Nederland	0	1	6	7,18
Duitsland	Nederland	0	1	1	2
Israël	Nederland	1	0	2	15,18
Italië	Nederland	0	1	1	7
Italië	Nederland	1	0	1	13
Polen	Nederland	0	1	1	3
Portugal	Nederland	0	1	2	13,14
Spanje	Nederland	0	1	2	10,12
Spanje	Nederland	1	0	1	10
Tsjechië	Nederland	0	1	1	12
Turkije	Nederland	0	1	2	7,7
Turkije	Nederland	0	1	2	9,10
Verenigd Koninkrijk	Nederland	0	1	2	9,11
Verenigd Koninkrijk	Nederland	0	1	1	15
Verenigd Koninkrijk	Nederland	0	1	1	4
Verenigd Koninkrijk	Nederland	0	1	1	6
Verenigd Koninkrijk	Nederland	0	1	2	8,12
Verenigd Koninkrijk	Nederland	0	1	1	9
Verenigde Staten	Nederland	0	1	1	0
Verenigde Staten	Nederland	0	1	1	12
Duitsland	Kroatië	0	1	1	2
Spanje	Mexico	0	1	2	onbekend
Verenigde Staten	Mexico	0	1	2	9,12
Subtotaal		6	42	71	

Internationale omgang			Niet-Verdragsland		
Van	Naar	Moeder	Vader	Kinderen	Leeftijd
Nederland	onbekend	1	0	2	13,16
Curaçao	Nederland	0	1	1	11
Curaçao	Nederland	0	1	1	4
Egypte	Nederland	1	0	2	12,16
Ethiopië	Nederland	0	1	1	12
Indonesië	Nederland	0	1	1	0
Singapore	Nederland	0	1	1	11
Suriname	Nederland	0	1	1	0
Subtotaal		2	6	10	
Totaal		8	48	81	

Toestemming voor vertrek					
Toestemming voor vertrek					Verdragsland
Van	Naar	Moeder	Vader	Kinderen	Leeftijd
Nederland	Canada	1	0	2	5,5
Nederland	Hong Kong (China)	1	0	1	1
Nederland	Nieuw-Zeeland	1	0	2	0,2
Nederland	Noorwegen	1	0	3	6,10
Nederland	Portugal	0	1	2	9,13
Nederland	Servië	1	0	1	8
Nederland	Singapore	0	1	2	4,6
Nederland	Thailand	1	0	1	3
Nederland	Turkije	1	0	1	3
Nederland	Turkije	1	0	1	4
Nederland	Verenigd Koninkrijk	1	0	2	10,14
Nederland	Verenigd Koninkrijk	1	0	1	4
Nederland	Verenigd Koninkrijk	0	1	1	14
Nederland	Verenigde Staten	1	0	1	1
Nederland	Verenigde Staten	0	1	2	6,10
Nederland	Verenigde Staten	1	0	1	5
Nederland	Verenigde Staten	1	0	1	12
Nederland	Zweden	1	0	2	8,12
Argentinië	Nederland	1	0	2	4
Australië	Nederland	1	0	1	7
België	Nederland	1	0	2	7,10
België	Nederland	1	0	1	8
België	Nederland	1	0	2	7,9
België	Nederland	0	1	2	9,10
Canada	Nederland	1	0	1	onbekend
Colombia	Nederland	1	0	1	5
Duitsland	Nederland	1	0	1	7
Frankrijk	Nederland	0	1	1	7
Frankrijk	Nederland	1	0	1	11
Griekenland	Nederland	1	0	3	1,2,5
Griekenland	Nederland	1	0	2	1,4
Griekenland	Nederland	1	0	1	6
Israël	Nederland	1	0	2	7
Israël	Nederland	1	0	3	8,12,13
Italië	Nederland	1	0	3	onbekend
Marokko	Nederland	1	0	6	3,9,12,16,18,20
Slovenië	Nederland	1	0	1	2
Spanje	Nederland	1	0	1	0
Spanje	Nederland	0	1	2	2,8
Thailand	Nederland	1	0	1	6
Thailand	Nederland	0	1	3	6,6,7
Tsjechië	Nederland	1	0	1	7
Turkije	Nederland	1	0	1	0

Verenigde Staten	Nederland	1	0	2	2,3
Verenigde Staten	Nederland	1	0	1	0
Verenigde Staten	Nederland	1	0	2	3,6
Verenigde Staten	Nederland	1	0	2	3,5
Subtotaal		39	8	79	

Toestemming voor vertrek					Niet-Verdragsland
Van	Naar	Moeder	Vader	Kinderen	Leeftijd
Nederland	Angola	1	0	1	8
Nederland	Curaçao	1	0	2	14
Nederland	Egypte	1	0	1	3
Nederland	onbekend	1	0	1	2
Nederland	Suriname	1	0	1	6
Armenië	Nederland	1	0	1	1
Bolivia	Nederland	1	0	1	1
China	Nederland	1	0	2	onbekend
Egypte	Nederland	1	0	1	3
India	Nederland	1	0	4	3,12,14,15
Indonesië	Nederland	1	0	4	5,10,15,19
Irak	Nederland	1	0	2	8,11
Nicaragua	Nederland	1	0	1	7
Oman	Nederland	1	0	1	0
Subtotaal		14	0	23	
Totaal		53	8	102	

Toestemming voor vakantie						
Toestemming voor vakantie					Verdragsland	
Van	Naar	Moeder	Vader	Kinderen	Leeftijd	Extra-info
Nederland	Australië	1	0	1	1	
Nederland	Australië	1	0	1	11	
Nederland	Belarus	1	0	3	6,9	
Nederland	Belarus	1	0	1	4	
Nederland	Brazilië	1	0	1	2	
Nederland	Canada	0	1	2	1,3	
Nederland	Dominicaanse Republiek	1	0	1	0	
Nederland	Dominicaanse Republiek	1	0	1	14	
Nederland	Duitsland	1	0	1	9	
Nederland	Frankrijk	1	0	1	0	
Nederland	Frankrijk	0	1	2	15,24	
Nederland	Frankrijk	1	0	2	11,11	
Nederland	Frankrijk	0	1	2	7	
Nederland	Frankrijk	0	1	3	11,13,15	
Nederland	Georgië	0	0	1	11	Kind met familie op vakantie
Nederland	Griekenland	1	0	2	5	
Nederland	Griekenland	1	0	1	3	
Nederland	Griekenland	1	0	2	8,10	
Nederland	Griekenland	1	0	1	3	
Nederland	Griekenland	0	1	2	10	
Nederland	Israël	1	0	2	onbekend	
Nederland	Israël	1	0	2	11,13	
Nederland	Italië	0	0	1	onbekend	Kind met familie op vakantie
Nederland	Italië	0	1	1	2	
Nederland	Macedonië	1	0	1	9	
Nederland	Marokko	1	0	1	onbekend	
Nederland	Marokko	1	0	1	3	
Nederland	Marokko	0	1	2	10	

Nederland	Marokko	0	1	1	0	
Nederland	Nederland	1	0	1	2	
Nederland	Noorwegen	1	0	1	5	
Nederland	Oekraïne	1	0	1	6	
Nederland	Paraguay	1	0	1	4	
Nederland	Polen	1	0	1	11	
Nederland	Portugal	1	0	2	9,13	
Nederland	Roemenië	0	1	1	onbekend	
Nederland	Spanje	1	0	1	0	
Nederland	Spanje	0	1	3	5,8,10	
Nederland	Spanje	1	0	1	1	
Nederland	Spanje	1	0	2	3	
Nederland	Spanje	1	0	1	0	
Nederland	Spanje	0	1	2	11	
Nederland	Spanje	1	0	2	6,9	
Nederland	Spanje	1	0	1	0	
Nederland	Spanje	0	1	2	8,10	
Nederland	Spanje	1	0	1	0	
Nederland	Spanje	1	0	1	0	
Nederland	Thailand	1	0	1	4	
Nederland	Turkije	1	0	1	14	
Nederland	Turkije	0	1	1	3	
Nederland	Turkije	1	0	1	5	
Nederland	Turkije	0	1	1	onbekend	
Nederland	Turkije	1	0	2	14,15	
Nederland	Turkije	0	1	1	onbekend	
Nederland	Turkije	1	0	1	6	
Nederland	Turkije	1	0	1	2	
Nederland	Turkije	0	0	1	8	Kind met familie op vakantie
Nederland	Turkije	1	0	2	14,16	
Nederland	Turkije	1	0	2	4,9	
Nederland	Turkije	1	0	2	onbekend	
Nederland	Turkije	0	1	1	10	
Nederland	Turkije	1	0	3	14	
Nederland	Turkije	1	0	1	0	
Nederland	Turkije	1	0	2	1,3	
Nederland	Turkije	1	0	1	12	
Nederland	Turkije	1	0	1	1	
Nederland	Turkije	0	0	4	6,12,16,24	Kind met familie op vakantie
Nederland	Verenigd Koninkrijk	1	0	3	11,14,16	
Nederland	Verenigd Koninkrijk	1	0	1	8	
Nederland	Verenigd Koninkrijk	0	1	1	12	
Nederland	Verenigd Koninkrijk	0	1	4	onbekend	
Nederland	Verenigde Staten	1	0	2	5,7	
Nederland	Verenigde Staten	0	1	2	14,19	
Nederland	Zuid-Afrika	1	0	2	8,9	
Nederland	Zwitserland	0	1	2	onbekend	
Nederland	Zwitserland	1	0	1	0	
Nederland	Zwitserland	0	1	1	4	
Ierland	Nederland	1	0	1	14	
Spanje	Nederland	0	1	1	0	
Spanje	Nederland	0	1	3	5,7,9	
België	Turkije	0	1	1	0	
Subtotaal		53	24	123		

Toestemming voor vakantie			Niet-Verdragsland			
Van	Naar	Moeder	Vader	Kinderen	Leeftijd	Extra-info
Nederland	Curaçao	0	1	1	0	
Nederland	Egypte	1	0	2	8,10	
Nederland	Egypte	1	0	1	0	
Nederland	Egypte	0	1	1	0	
Nederland	Egypte	1	0	2	10,12	
Nederland	Egypte	1	0	1	12	
Nederland	Egypte	1	0	1	10	
Nederland	Egypte	1	0	2	14,17	
Nederland	Egypte	1	0	1	13	
Nederland	Filipijnen	1	0	1	5	
Nederland	Indonesië	1	0	1	1	
Nederland	Mongolië	0	0	1	onbekend	Kind met familie op vakantie
Nederland	reisbestemming onbekend	0	1	1	9	Achterblijver onbekend met reisdoel kind
Nederland	reisbestemming onbekend	1	0	1	2	Achterblijver onbekend met reisdoel kind
Nederland	reisbestemming onbekend	1	0	1	4	Achterblijver onbekend met reisdoel kind
Nederland	reisbestemming onbekend	1	0	1	3	Achterblijver onbekend met reisdoel kind
Nederland	reisbestemming onbekend	0	1	1	7	Achterblijver onbekend met reisdoel kind
Nederland	reisbestemming onbekend	1	0	2	0,0	Achterblijver onbekend met reisdoel kind
Nederland	reisbestemming onbekend	1	0	1	2	Achterblijver onbekend met reisdoel kind
Nederland	reisbestemming onbekend	0	1	3	8,11,13	Achterblijver onbekend met reisdoel kind
Nederland	reisbestemming onbekend	1	0	2	7,9	Achterblijver onbekend met reisdoel kind
Nederland	reisbestemming onbekend	0	1	2	onbekend	Achterblijver onbekend met reisdoel kind
Nederland	reisbestemming onbekend	1	0	1	onbekend	Achterblijver onbekend met reisdoel kind
Nederland	reisbestemming onbekend	1	0	1	onbekend	Achterblijver onbekend met reisdoel kind
Nederland	reisbestemming onbekend	1	0	1	onbekend	Achterblijver onbekend met reisdoel kind
Nederland	reisbestemming onbekend	0	0	1	17	Kind met familie op vakantie
Nederland	Suriname	0	1	2	10,12	
Nederland	Suriname	1	0	2	onbekend	
Nederland	Suriname	1	0	1	15	
Nederland	Suriname	1	0	1	0	
Nederland	Suriname	1	0	1	3	
Nederland	Tanzania	1	0	2	17,23	
Nederland	Tunesië	1	0	1	10	
Nederland	Tunesië	1	0	2	0,0	
Nederland	Tunesië	1	0	1	1	
Nederland	Tunesië	1	0	1	2	
Subtotaal		27	7	48		
Totaal		80	31	171		

weerlegging van dreiging					
Weerleggen van dreiging			Verdragsland		
Van	Naar	Moeder	Vader	Kinderen	Leeftijd
Nederland	Australië	1	0	3	13,16,18
Nederland	Polen	1	0	3	1,2,7
Nederland	Polen	1	0	1	1
Nederland	Turkije	0	1	1	0
Subtotaal		3	1	8	

Weerleggen van dreiging			Niet-Verdragsland		
Van	Naar	Moeder	Vader	Kinderen	Leeftijd
Nederland	Suriname	1	0	2	0,1
Subtotaal		1	0	2	
Totaal		4	1	10	

Geoorloofde overbrenging					
Geoorloofde overbrenging			Verdragsland		
Van	Naar	Moeder	Vader	Kinderen	Leeftijd
Nederland	België	1	0	2	14,16
Nederland	Brazilië	1	0	1	2
Nederland	Dominicaanse Republiek	1	0	1	onbekend
Nederland	Finland	1	0	1	ongeboren
Nederland	Frankrijk	1	0	1	1
Nederland	Frankrijk	1	0	1	2
Nederland	Hongarije	1	0	1	7
Nederland	Italië	1	0	1	2
Nederland	Italië	1	0	1	3
Nederland	Litouwen	1	0	1	7
Nederland	Peru	1	0	1	2
Nederland	Polen	1	0	2	0,0
Nederland	Polen	1	0	1	2
Nederland	Servië	1	0	1	12
Nederland	Spanje	1	0	2	3,5
Nederland	Tsjechië	1	0	1	5
Nederland	Turkije	0	1	1	9
Nederland	Verenigd Koninkrijk	1	0	1	4
Nederland	Verenigd Koninkrijk	1	0	2	2,10
Nederland	Verenigde Staten	1	0	2	onbekend
Nederland	Zuid-Afrika	1	0	1	2
Brazilië	Nederland	0	1	1	6
Finland	Nederland	1	0	1	2
Polen	Nederland	1	0	1	8
Subtotaal		22	2	29	

Geoorloofde overbrenging			Niet-Verdragsland		
Van	Naar	Moeder	Vader	Kinderen	Leeftijd
Nederland	Egypte	1	0	1	10
Nederland	Gambia	1	0	1	5
Nederland	Suriname	1	0	2	1,2
Nederland	Verenigde Arabische Emiraten	1	0	1	4
Curaçao	Spanje	1	0	2	1,2
Subtotaal		5	0	7	
Totaal		27	2	36	

Nazorg aan kinderen en families					
Nazorg aan kinderen die zijn teruggekeerd					
Van	Naar	Moeder	Vader	Kinderen	Leeftijd
Nederland	Nederland	1	0	1	2
Nederland	Nederland	1	0	1	7
Totaal		2	0	2	

Vermissingen						
116000 Vermissing verdragsland			Verdragsland			
Van	Naar	Moeder	Vader	Kinderen	Leeftijd	Extra-info
Nederland	Duitsland	1	0	1	0	
Nederland	Frankrijk	0	0	1	15	
Nederland	Israël	1	0	1	onbekend	
Nederland	Nederland	0	0	1	26	
Nederland	Nederland	0	0	1	23	
Nederland	Nederland	1	0	1	onbekend	
Nederland	Nederland	0	0	1	17	
Nederland	Nederland	1	0	2	2,8	
Nederland	Nederland	0	0	3	15,16,18	
Nederland	Nederland	1	0	2	5,8	
Nederland	onbekend	1	1	2	0,1	
Nederland	Portugal	0	1	1	17	
Nederland	Spanje	0	0	1	16	
Nederland	Spanje	0	0	1	14	
Nederland	Turkije	0	0	1	17	2 achterblijvende ouders, kind is weggelopen
Nederland	Turkije	0	0	1	0	
Nederland	Verenigd Koninkrijk	0	0	1	29	
Nederland	Verenigde Staten	1	0	1	12	
Nederland	Verenigd Koninkrijk	0	1	2	17,18	
Nederland	Verenigd Koninkrijk	1	0	1	5	
België	Nederland	0	0	1	16	
België	onbekend	0	0	0	onbekend	
België	onbekend	0	1	1	14	
Brazilië	België	1	0	2	5,7	
Bulgarije	Nederland	1	0	1	17	Vader overleden, geen achterblijvende ouder
Thailand	Nederland	0	0	1	11	Ouders overleden
Thailand	Duitsland	1	0	1	6	
Verenigde Staten	onbekend	0	0	2	4,10	
Verenigde Staten	onbekend	0	1	2	onbekend	
Subtotaal		11	5	37		

116000 Vermissing verdragsland			Niet-Verdragsland			
Van	Naar	Moeder	Vader	Kinderen	Leeftijd	Extra-info
Nederland	Japan	1	0	1	18	
Nederland	onbekend	0	0	3	9,13,16	
Nederland	onbekend	1	0	2		
Nederland	Pakistan	1	0	1	18	
Guyana	Sint Maarten	1	0	1	2	
Indonesië	Nederland	1	0	1	11	
Ivoorkust	Ghana	0	0	2	7,12	
Subtotaal		5	0	11		
Totaal		16	5	48		

Colofon

Centrum Internationale Kinderontvoering (Centrum IKO)

Het Centrum Internationale Kinderontvoering is opgericht in 2006 door Stichting De Ombudsman en wordt gesubsidieerd door het ministerie van Veiligheid en Justitie. In 2009 is het Centrum IKO verzelfstandigd.

Websites

www.kinderontvoering.org
www.childabductioncenter.org
www.116000.nl
www.lepca.eu

Telefoonnummer

+31 (0)88 800 90 00

Fax

+31 (0)88 800 90 90

Postadres

Postbus 2006
1200 CA Hilversum

E-mailadres

info@kinderontvoering.org
info@childabductioncenter.org
info@116000.nl
info@lepca.eu

Mediation Bureau

Telefoonnummer

+31 (0)88-8009009

E-mailadres

info@mediationbureau.org

Bijdragen

Suzanne Labadie
Martine Molendijk
Els Prins
Mireille Pronk
Maartje Schulte
Christina Lazar
Mathijs Storm

Ontwerp

Ben Gross

Hilversum, 2014

Jaarverslag 2013

Centrum Internationale Kinderontvoering

Postadres

Postbus 2006
1200 CA Hilversum

Fax

+31 (0)88 800 90 90

Telefoonnummer

+31 (0)88-8009009

E-mailadres

info@mediationbureau.org

Centrum Internationale
Kinderontvoering

116000
VOOR OUDERS VAN VERMISTE KINDEREN